

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra cestovního ruchu

Výkon funkce rozhodčího v ledním hokeji
Bakalářská práce

Autor: David Urubčík
Studijní obor: Sportovní management
Vedoucí práce: PhDr. Petr Hruša, Ph.D.

Hradec Králové

květen 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a na základě literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

V Hradci Králové dne 24. 4. 2015

.....

Rád bych poděkoval PhDr. Petrovi Hrušovi za odbornou pomoc při konzultacích, trpělivost a vstřícnost při vedení této práce. Také bych chtěl poděkovat všem osobám, které se zúčastnily výzkumu.

Anotace

Práce se zabývá problematikou výkonu funkce rozhodčího ledního hokeje. Charakterizuje lední hokej, výkon funkce rozhodčího, přípravu na výkon, management řízení utkání a kariéru rozhodčího. Výsledkem práce je vytvoření předzápasové karty pro rozhodčí a vyhodnocení subjektivních postojů k výkonu funkce. Získaná data jsou přehledně uvedena v grafech.

Klíčová slova: Lední hokej, rozhodování ve sportu, rozhodčí ledního hokeje

Annotation

Title: A Performance of an Ice Hockey Referee's Duties

Bachelor Thesis deals with the problems of an ice hockey referee's duties. It describes the ice hockey game, the performance of an ice hockey referee's duties, preparation for performance, game management and referee's career. The result of this thesis is to create cards for pre-match referee and the evaluation of subjective attitudes to the performance of the ice hockey. The attained data are summarized in the charts.

Keywords: Ice hockey, sport officiating, ice-hockey referee

Obsah

1	Úvod	7
2	Stav dosavadních poznatků	9
2.1	Charakteristika ledního hokeje	9
2.2	Rozhodčí ve sportovních hrách a jeho funkce	9
2.2.1	Význam pravidel sportovních her	11
2.2.2	Všeobecná ustanovení o rozhodčích v ledním hokeji	12
2.3	Změny pravidel IIHF platné od roku 2014	14
2.4	Příprava rozhodčích na výkon funkce	16
2.4.1	Předzápasová příprava	18
2.4.2	Posoutěžní příprava	20
2.4.3	Předsezónní příprava	21
2.4.4	Výstroj a vybavení	24
2.5	Management řízení utkání	26
2.5.1	Systemy řízení	26
2.5.2	Činnosti hlavního rozhodčího	27
2.5.3	Pohyb hlavního rozhodčího	28
2.5.4	Činnosti čárového rozhodčího	29
2.5.5	Pohyb čárového rozhodčího	33
2.5.6	Signalizace	34
2.6	Kariéra rozhodčího	35
3	Cíle a úkoly práce	38
3.1	Cíle práce	38
3.2	Výzkumná otázka	38

3.3	Úkoly práce.....	38
4	Metodika práce.....	39
4.1	Popis zkoumaného souboru.....	39
4.2	Způsob výběru dat.....	39
4.3	Použité metody.....	40
4.3.1	Popis anketního šetření.....	40
4.3.2	Metody zpracování a vyhodnocování dat.....	40
5	Shrnutí výsledků.....	42
5.1	Výsledky anketního šetření a diskuze.....	42
5.2	Předzápasová karta pro rozhodčí ledního hokeje.....	51
6	Závěry a doporučení.....	53
7	Seznam použitých zdrojů.....	54
8	Přílohy.....	58
9	Zadání práce.....	62

1 Úvod

Sport je odjakživa fenoménem lidské společnosti. Ve společnosti plní mnoho funkcí a zasahuje do různých oblastí života. Sportovní hry nacházejí oblibu nejen u sportující populace, ale také u televizních diváků. Jedním z nejsledovanějších sportů planety je lední hokej. Hráči a trenéři se stávají sportovními ikonami a hvězdami. Tito hráči jsou vzory pro mladší generaci.

Vlivem zranění a neúspěchu v hráčské kariéře se vrací ke svému sportu menšina, která žije ve vlastní komunitě a jejíž cílem je naplnění významu slov „fair play“ - rozhodčí. Role rozhodčího obnáší spoustu povinností a kritiky, která je často neoprávněná. Na pozici rozhodčího jsou kladeny vysoké nároky na psychiku, fyzickou kondici a znalost pravidel. Snahou svazu je vychovat bezchybné nástroje k řízení utkání a nahradit generační propasti silných ročníků.

V práci se budu snažit přiblížit výkon funkce rozhodčího v ledním hokeji. Cílem práce je vytvořit pomůcku ve formě karty, která usnadní spolupráci rozhodcovského týmu v utkání kvalitní předzápasovou přípravou. Příprava rozhodčího k utkání probíhá většinou individuálně. Sjednocení domluvy spolupráce před utkáním by mělo zajistit více konzistentní rozhodování.

Výkon je do jisté míry ovlivněn přípravou na něj. Sportovní svazy se potýkají s úbytkem kvalitních sudích a uvědomují si důležitost systematické přípravy mladých talentovaných rozhodčích. V roce 2011 byla navázána spolupráce fotbalového a hokejového svazu s Masarykovou univerzitou v Brně. Výsledkem byl vznik v Evropě ojedinělého oboru – Tělesná výchova a sport se zaměřením na rozhodčí kolektivních sportů, směr rozhodčí ledního hokeje a rozhodčí fotbalu.

Problematikou rozhodování jsem se začal zabývat po opakovaných úrazech ve fotbalu a ledním hokeji. Roli hráče vystřídala funkce rozhodčího ledního hokeje. Této funkci jsem se začal věnovat naplno, což vyústilo ke studiu tělesné výchovy a sportu se zaměřením na rozhodčí kolektivních sportů ve směru rozhodčího ledního hokeje. Nyní jako absolvent pilotního studia ve směru pro rozhodčí a držitel nejvyšší rozhodcovské třídy v ledním hokeji, se věnuji

rozhodování pátým rokem a v poslední sezóně jsem nastoupil k utkáním třetí nejvyšší soutěže v republice ve funkci čárového rozhodčího.

2 Stav dosavadních poznatků

2.1 Charakteristika ledního hokeje

Lední hokej je kolektivní kontaktní branková hra na ledové ploše. Hráči se pohybují na bruslích. Jejich cílem je dopravit kotouč do soupeřovy brány. Hrají proti sobě dvě družstva v počtu pěti hráčů a brankáře podle platných pravidel.

Hru charakterizuje velké množství neobvyklých činností – specifický pohyb (bruslení), a ovládání kotouče pomocí hokejové hole v atmosféře neustálých fyzických kontaktů mezi soupeři (Perič, 2002).

Bukač (2005) netradičně charakterizuje děj hry. Osobitým rysem je bruslení, hra tělem – napadání a osobní souboje. Setrvačnost pohybu umožňuje složitou a intrikovanou manipulaci s kotoučem, kterou ztěžuje hra tělem. Dominujícími impulzy překvapení jsou změny směrů a dynamičnosti pohybu. Proměnlivost je řízena jedinci, kteří mají špičkovou techniku, mentální invenci, týmové čtení a dostatečnou kondici.

Lední hokej zahrnuje širokou škálu manévrů a obrátů na bruslích. Hráči musí umět dokonale ovládat kotouč při bruslení vpřed, vzad, překládání do stran, startech, zastavení a přeskokování překážek. Často mění směr pohybu, vyhýbají se kontaktům s mantinelem a protihráči, najíždí do volných prostorů hřiště a bojují o kotouč u hrazení. To vše vyžaduje dokonalý pohyb, koordinaci pohybů a periferní vidění ve stále se měnících herních podmínkách (Kostka aj., 1986).

Z fyziologického hlediska dominuje intervalový a přerušovaný typ fyzické zátěže. Vyžaduje se vyšší úroveň fyzické zdatnosti než u ostatních sportovních aktivit a širší spektrum dovedností, reakce a rozhodování (Heller et al., 2002).

2.2 Rozhodčí ve sportovních hrách a jeho funkce

Rozhodčí je sportovně technický pracovník, který řídí utkání ve sportovních soutěžích. Ovládá dokonale pravidla hry, ustanovení soutěžních řádů a další předpisy dané sportovní hry. Snaží se svou činností předcházet úrazům a je odpovědný za vedení a usměrnění průběhu utkání. Rozhodčí je jedinou osobou na hřišti, která dává najevo, co je dovoleno a co ne. Rozhodování by mělo být ve

shodě s pojetím pravidel všech rozhodčích působících při utkání. Jsou totiž kontrolním a dohlížecím orgánem, který usiluje o to, aby oba soupeři pravidla dodržovali a řídili se jimi.

Proto se dbá na to, aby rozhodčí byli patřičně vyškoleni a nedocházelo ke spojení s jedinci či družstvy, jejichž utkání mají rozhodovat. To jsou známá zjištění o všeobecné a časté nespokojenosti s výkony rozhodčích. Nespokojeni jsou velmi často jak hráči, tak trenéři, diváci a novináři.

Rozhodování utkání ve sportovních hrách nepatří k nejjednodušším. Podle Šmída (2000) se rozhodování v basketbale považuje za nejobtížnější, což potvrzuje také výzkum Urubčička (2014), který porovnával náročnost výkonu funkce rozhodčích basketbalu, fotbalu, ledního hokeje a florbalu.

Schmidt (1980) se dotazoval hráčů a diváků po utkání basketbalu, jak by hodnotili výkon rozhodčích. Ukázalo se, že posuzování nedovolených zákroků je nejdůležitější. Vítězové posuzovali výkon rozhodčích lépe než poražení a hráči hodnotili rozhodčí mnohem negativněji než diváci.

Kritika srší ze všech stran, ale jen málokdo se zamyslí nad náročnou a přitom velmi důležitou rolí rozhodčího. Je podstatnou součástí sportu a v různých hrách se jeho úlohy trochu liší, ale základ je stejný. Nejožehavější je samozřejmě rozhodování v těch hrách, kde dochází k fyzickému kontaktu hráčů (Svoboda, Vaněk, 1986).

Různé psychické aspekty (touha po vítězství, pocity, společenské uznání aj.) a nezvládnutí či přecenění pohybových dovedností hráčů způsobuje kolize a konflikty mezi hráči na ploše, které mohou být v nesouladu s pravidly. Někdy je velmi obtížné rozpoznat nedovolený zákrok. I když každá strana je přesvědčena o vině druhého, musí třetí nestranná a nezaujatá osoba na ploše tyto situace neustále sledovat a bleskově rozhodnout. Rozhodnutí kompenzuje výhodu z nedovolené hry týmu, který se provinil proti pravidlům.

Přerušení hry rozhodčím vzbuzuje u aktérů hry určitou nelibost a podráždění. Rozhodčí by měl nastavit takovou hranici rozhodování nedovolené hry, aby

nenarušoval plynulost hry a na druhou stranu by ale neměl přehlédnout žádný přestupek a měl by se vyvarovat chybám. V některých sporných situacích neudrží hráči nebo trenéři své emoce a rozhodčí musí potrestat jejich neukázněnost a negativní projevy chování. Heisterkamp (1978) popisuje situaci rozhodčího jako napětí mezi svými výroky a lidskou omylností a očekávanou dokonalostí.

Činnost rozhodčího má velmi významnou výchovnou funkci, a proto by se měli rozhodčí na výkon funkce dobře připravovat a dodržovat určité principy a zásady.

Šafařík a Stibitz (1978) považují dodržování následujících zásad za nejzávažnější:

- rozhodovat se nezávisle a být ve všech rozhodnutích čestný a, bez ohledu na stavu utkání,
- neustále se zdokonalovat ve znalosti pravidel, jejich výkladu a pojetí a přesně dodržovat předpisy a řády,
- pozorovat výkony ostatních rozhodčích a učit se od nich,
- snažit se, aby byla pozornost všech aktérů utkání upoutávána k hráčům a ke hře, nikoli směrem k rozhodčím,
- vystupovat a chovat se tak, aby byl rozhodčí příkladem po všech stránkách, to se týká oblečení i vyjadřování,
- být dokonale připraven jak fyzicky, tak i mentálně.

Výše uvedené body jsou obecně vzato doporučovány i v dnešní době. S přicházející sezónou vycházejí nové změny v pravidlech a řádech. Na seminářích se ujasňuje výklad a pojetí definic, aby rozhodčí měli stejný „metr“ na posuzování nedovolené hry. Je důležité se zdokonalovat v pravidlech a jejich výkladu neustále, protože změny přicházejí i v průběhu sezóny.

2.2.1 Význam pravidel sportovních her

Ve sportovních hrách se účastní hry i větší počty hráčů, kteří se rychle přemísťují ve vymezeném prostoru za společným předmětem hry. Jedna strana se snaží předmět dopravit do cílového prostoru, přičemž druhá tomu zabránit, a tak je potřeba přesných pravidel, co je dovoleno a co ne. Pokud by pravidla nebyla

nebo by byla nepřesná či neúplná, tak se férový boj může přiblížit k pralesním zákonům džungle (Šafařík a Stibitz, 1978).

„Základní ideou pravidel je zajistit oběma soupeřícím družstvům stejná práva a dát jim stejné možnosti (šance). Čestná hra s přesným dodržováním toho, co se smí, bez šance získávat neoprávněné výhody, a tím vlastně šidit a podvádět, jsou základním předpokladem možnosti uskutečnit sportovní utkání a soutěže“ (Šafařík a Stibitz, 1978, str. 39).

Pravidla sportovních her mají primárně sloužit k výchovnému cíli a úrazové prevenci a sportovní hry ke zdokonalování zdatnosti hráčů, upevňování zdraví a současně rozvíjet morální a volní vlastnosti sportovce. Tvůrci pravidel by neměli nechat nikoho, kdo se s pravidly seznamuje, na pochybách a rozpacích. Nicméně, ani nejlépe volená pravidla nemohou plnit své cíle v rukách neschopných rozhodčích (Šafařík a Stibitz, 1978).

Naučit se pravidlům nazpaměť a osvojit si pouze výklad je základ, který bohužel nestačí. Rozhodující pro správnou aplikaci v různých herních situacích je proniknout k duchu hry, k její etice, pochopit její smysl a cíl. Tím se dostane rozhodčí k jejímu správnému pojetí (Šafařík a Stibitz, 1978).

2.2.2 Všeobecná ustanovení o rozhodčích v ledním hokeji

Rozhodčí ovládá a v praxi uplatňuje pravidla, řídí se ustanoveními soutěžního řádu a ostatní předpisy, dbá na dodržení bezpečnosti hry a v případě potřeby poskytuje první pomoc zraněnému sportovci. Neustále si doplňuje kvalifikaci podle systému školení svazu. Ve své práci je řízen buď územními (okresní a krajské soutěže), nebo svazovými orgány. Na základě směrnice je za svou činnost odměňován.

Rozhodčí se řídí kromě pravidel také:

- Rozpisem soutěží (okresní, krajský, svazový)
- Vnitřní směrnici ČSLH č. 68 - Povinnosti a odměňování rozhodčích
- Vnitřní směrnice ČSLH č. 60 - Licence rozhodčích.

Rozpis soutěží obsahuje soutěžní řád a ustanovení daného orgánu.

Směrnice č. 68 upravuje práva a povinnosti rozhodčího. Je zde uvedeno, jaký orgán může delegovat rozhodčího k určité soutěži, jaké odměny náleží rozhodčímu za řízení utkání (Příloha 2) a formulář pro vyúčtování.

Směrnice č. 60 uvádí možnosti kvalifikace - licence rozhodčího (více v kapitole Kariéra) a jaké soutěže může s danou kvalifikací řídit (Tabulka 1).

Tabulka 1 Kompetence k delegování

Soutěž	Licence rozhodčího			
	Hlavní rozhodčí	Čárový rozhodčí	Brankový rozhodčí, vedoucí boxu	Ostatní pomocní rozhodčí
Extraliga	I.	I.	I., II., T	I., II., III. T
1. liga	I.	I.	I., II., III. T	I., II., III. T
2. liga	I.	I.	I., II., III. T	I., II., III. T
Extraliga juniorů	I.	I.	I., II., III. T	I., II., III. T
Liga juniorů	I.	I.	I., II., III. T	I., II., III. T
Extraliga st. dorostu	I.	I.	I., II., III. T	I., II., III. T
Liga st. dorostu	I.	I.	I., II., III. T	I., II., III. T
Extraliga ml. dorostu	I.	I., II.	I., II., III. T	I., II., III. T
Liga ml. dorostu	I., II	I., II., T	I., II., III. T	I., II., III. T
Liga st. žáků	I., II., T	I., II., T	I., II., III. T	I., II., III. T
Liga ml. žáků	I., II., T	I., II., III. T	I., II., III. T	I., II., III. T
Liga žen	I., T	I., II., T	I., II., III. T	I., II., III. T

I., II., III, T znamená druh licence – první, druhá, třetí třída a trvalá licence

(Zdroj: Vnitřní směrnice ČSLH č. 48: Licence rozhodčích)

Rozhodčí III. třídy může řídit všechna utkání krajské soutěže, ale v rámci celorepublikových pouze ligu mladších žáků v postavení čárového rozhodčího.

Rozhodčí II. třídy může řídit, jako hlavní rozhodčí, utkání ligy žáků a mladšího dorostu, jako čárový extraligu mladšího dorostu a nižší soutěže.

Rozhodčí I. třídy nemá žádné omezení, protože se jedná o nejvyšší licenci.

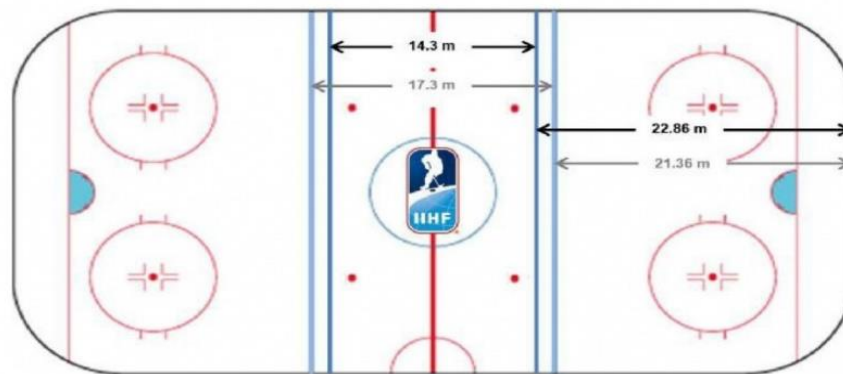
2.3 Změny pravidel IIHF platné od roku 2014

Změna pravidel je složitým procesem světové federace IIHF. Komise se schází na kongresech a projednává všechny přijaté návrhy na změny z členských svazů, diskutuje o nich a schvaluje nová pravidla. Generální kongres je nejvyšším zákonodárným orgánem a koná se spolu s olympijským cyklem každé čtyři roky. Navazuje na výroční kongres, který se svolává v souvislosti s mistrovstvím světa. Na generálním kongresu se rozhoduje (za přítomnosti zástupců národních svazů) o pravidlech hry a stanovách, volí se prezident a rada (IIHF, 2015).

Komise projednala celkem 86 návrhů k 56 pravidlům, z nichž se jednalo o 51 malých, tzv. úklidových změn a 19 velkých změn. Na generálním kongresu schválila 7 nejdůležitějších úprav a dalších 12 odmítla. Odmítla například 2 + 2 minuty za faul na brankáře, posunutí brankových čar, apod.) (ČSLH, 2014a).

Změny pravidel platí od 1. července 2014. Nejzajímavějšími a zásadními změnami pravidel jsou změny:

- **Rozměrů hřiště:**
 - 60m/28-30m, na MS 60m/30m (možnost výjimky).
- **Mantinelů a skla:**
 - Snížení výšky mantinelů (nižší riziko poranění kyčlí).
 - Sklo bude tvrzené a flexibilní ve výšce 2,4m a 1,8m.
- **Posunutí modrých čar (Obr. 1):**
 - Zmenšení středního pásma, modré čáry jsou 22,86m od mantinelu na středovou čáru.

Obr. 1 Změna rozměrů hřiště

(zdroj: čslh.cz)

- **Vhazování**
 - Na led pokládá hůl jako první bránící hráč (bylo útočící).
- **Posuzování zakázaného uvolnění (icingu):**
 - Zaveden hybridní icing (kombinace automatického a dotekového icingu).

Obr. 2 Posuzování hybridního zakázaného uvolnění

(zdroj: hc-kometa.cz)

- **V provádění trestného střelení:**
 - Zakázána otočka i lakrosový způsob nesení kotouče.

Dalšími menšími změnami v pravidlech jsou prodloužení délky až na dva metry, vyjasnění napadání rozhodčích, obnova menšího trestu za nesportovní chování (dosud mohl rozhodčí uložit pouze osobní desetiminutový trest), nový výklad sevření kotouče (výhoda ve hře – trest), rozlišení pojmů vychýlená branka /posunutá branka (při nadzvednutí brankové konstrukce nemohl padnout gól, nyní při vychýlení branky gól platí), zakázání komerční přestávky po zakázaném uvolnění (ČSLH, 2014b).

Změny z pohledu rozhodčího usnadňují rozhodování o správnosti provedení trestného střelení a zvyšují odpovědnost čárových rozhodčích. Hybridní icing

povede k vyšší atraktivitě a plynulosti hry, na druhou stranu ale velmi zkomplikuje rozhodování situací čárovým rozhodčím, kteří budou muset zajíždět více do pásem a spolupracovat v pokrývání modrých čar a přitom hlídat počty hráčů na ledě. Výrazně delší doba přerušování hry může vést k častému střídání hráčů po icingu a „tahání“ hráčů zpět na led a tím zdržování hry. Zmenšení středního pásma a tím zvětšení koncových pásem by mohlo vést k většímu počtu vstřelených branek za utkání. Čárovým rozhodčím se zkracuje vzdálenost mezi modrými čarami, ale prodlužuje se vzdálenost čar od branek, což může vést k častějším konfliktům mezi hráči před brankou. Výkon funkce čárového rozhodčího se stává složitější, důležitější a zajímavější než v předešlých letech, a tak se dají očekávat zvýšené nároky nejen na bruslařské dovednosti.

Složitost a objektivitu rozhodování situací ilustruje studie Schmidta (1981), ve které dva hráči a dva rozhodčí basketbalu posuzovali videozáznamy jednotlivých sporných zákroků. Videozáznamy sledovali s odstupem tří měsíců a nejednotnost posuzování dosáhla až 70 %. To platí i v ledním hokeji. Nástup moderní kamerové techniky vyvíjí tlak na výkon funkce rozhodčího. Vladimír Šindler, nominovaný rozhodčí na MS 2015 v Praze, v rozhovoru pro ČSLH (2015c) uvedl v souvislosti s tlakem na rozhodčí:

„Na začátku všeho byl dobrý záměr, vytvořit na rozhodčí větší tlak tím, že kluby mohou posílat stížnosti na náš výkon, že předseda komise rozhodčích může dávat v odůvodněných případech pokuty rozhodčím a tím nás dostat pod přirozený tlak, protože člověk pod tlakem podává lepší výkon. Rozhodčí nemůže vyjít z žádného utkání vítězně, protože vyhraje vždy jen jeden.“

Podle Bersteina (2007) je výkon funkce rozhodčího nesmírně těžká práce, protože jedno písknutí může rozhodnout jak o osudu zápasu, tak dokonce i o konci kariéry některého z hráčů.

2.4 Příprava rozhodčích na výkon funkce

Přípravu rozhodčích na utkání je možno charakterizovat z více úhlů pohledů, doby trvání a období soutěže a rozlišit různé druhy přípravy.

„Každopádně je třeba zdůraznit, že zanedbání nebo nerespektování nutnosti kvalitní přípravy na utkání může způsobit nejenom problémy v jednotlivých utkáních, ale také dlouhodobě špatnou výkonnost rozhodčího.“ (Mana, 2013, s. 7)

Mana (2013) rozděluje přípravu na utkání do následujících rovin:

- fyzická (kondiční) příprava,
- materiální příprava,
- informační příprava,
- psychická příprava.

Podle doby trvání a období soutěže můžeme přípravu rozhodčího rozdělit:

- dlouhodobou přípravu,
- střednědobou (operativní) přípravu - předsezónní
- krátkodobou přípravu – soutěžní období,
- bezprostřední přípravu na utkání.

(Mitáš, 2013)

Z pohledu sportovního tréninku, který se snaží klást důraz na promyšlenost a minimální nahodilost ve výběru a posloupnosti, můžeme rozdělit kondiční přípravu do tréninkových cyklů:

- mikrocyklus (krátkodobý, vícedenní tréninkový cyklus),
- mezocyklus (střednědobý, vícetýdenní cyklus),
- makrocyklus (dlouhodobý, měsíční až roční cyklus).

(Dovalil a kol., 2009)

Rozhodčí by měl být profesionál na ledě i mimo něj, pokud chce být úspěšný. Dlouhodobé systematické plánování tréninkového procesu zajistí předpoklad kvalitního tréninkového procesu. Ve sportovních specializacích se vychází z ročního tréninkového cyklu. Roční plán zahrnuje časovou periodicitu a dynamiku sportovní výkonnosti, která se projeví v požadovaný čas. Úkoly a zaměření tréninku se během roku mění. V praxi rozhodčích se autor textu přiklání

k rozlišení stavby ročního tréninkového cyklu rozhodčího na předsezónní (přípravné), soutěžní a posoutěžní období (Tabulka 2).

Tabulka 2 Schéma periodizace ročního tréninkového cyklu (Dovalil a kol., 2009)

<i>Období</i>	<i>Hlavní úkoly období</i>
předsezónní	rozvoj trénovanosti a vyladění sportovní formy
soutěžní	prokázání a udržení vysoké výkonnosti
posoutěžní	dokonalé zotavení a udržení kondice

V dalších částech se práce zabývá předzápasovou přípravou, která probíhá před každým utkáním, také přípravou posoutěžní a předsezónní. Kvalitní předsezónní příprava ovlivňuje výsledky fyzických testů rozhodčího na předsezónním semináři. Pro svaz jsou výsledky velmi důležitým vodítkem pro zařazení rozhodčího na nominační listinu dané soutěže.

2.4.1 Předzápasová příprava

Předzápasová příprava probíhá v několika následujících krocích:

1. Přijetí delegace.
2. Informační příprava a kontext utkání.
3. Cestování k utkání.
4. Příjezd, kontrola hřiště a vybavení.
5. Rozcvičení.
6. Psychická příprava před utkáním.

Přijetí delegace probíhá nově od sezóny 2014/2015 elektronicky v Systému pro rozlosování rozhodčích (SRR). Systém deleguje rozhodčího automaticky podle zadaných kritérií a delegace je neveřejná. Od této sezóny je spuštěn také Hokejový systém (HoSys), který je určen převážně pro kraje, je veřejný a delegace se zadává ručně. Oba tyto systémy spolu komunikují, takže by nemělo docházet k „dvojdelegacím“. Rozhodčí v systému SRR může utkání nejdéle 24h před jeho začátkem odmítnout. Systém HoSys nabízí rozhodčímu nejen odmítnout zápas, ale vyměnit ho s kolegou. Výměna je sledovaná komisí, která ji musí schválit.

Informační příprava spočívá ve znalosti určitých situací, které souvisí s charakteristikou problémových hráčů obou týmů, trenérů či dalších osob. Rozhodčí by měl znát typ zimního stadionu, jeho zázemí, zajištění pořadatelskou službou, přibližnou diváckou návštěvnost a informace o typu konkrétních skupin fanoušků. Všechny tyto informace by měl rozhodčí vstřebat iniciativně ještě před výjezdem na utkání. Dostupnými cestami mohou být: rozhovory s kolegy, sledování hokejových utkání a informace z médií (Mana, 2013).

V kontextu utkání by mělo rozhodčího zajímat postavení družstev v tabulce a s tím související jejich cíle. Zkušený rozhodčí vědí, že umístění v tabulce nemusí odrážet aktuální formu, a tak se zajímají také o poslední výsledky a marodku klíčových hráčů. Z hlediska řízení utkání to mohou být vůdčí typy hráčů, problémoví hráči, agresivní hráči nebo také kontaktní hráči, kteří mohou ušetřit spoustu cenných minut. Všechny tyto informace a nespočet dalších (nezahojené křivdy z minulých utkání, excesy, apod.) by si měl rozhodčí ukládat do vlastního informačního systému, ať už ve formě deníku nebo počítačového programu, poznámek svého chytrého telefonu, kde je v případě potřeby najde (Mitáš, 2013).

Cestování k utkání je otázkou technického zabezpečení rozhodčího materiální výbavou (Mana, 2013).

Pokud je to možné, měl by celý rozhodcovský tým cestovat společně. Hlavní rozhodčí by měl mít vytvořený časový plán cesty a kontaktovat čárové rozhodčí. Časový plán by měl zahrnovat rizika dopravy (dálnice, uzavírky, průjezd velkými městy, sněhové podmínky apod.) a udržovat pohodovou atmosféru rozhodcovského týmu. Je dobré počítat také s komplikacemi a mít k dispozici kontakt na kolegy, delegáta utkání a zástupce domácího oddílu (Mitáš, 2013).

Příjezd rozhodčích ledního hokeje je minimálně půl hodiny před utkáním krajských soutěží a hodinu před utkáním republikových. Včasným příjezdem si rozhodčí buduje svou image a autoritu. Po příjezdu a odložení věcí v šatně rozhodčích následuje kontrola stavu hřiště, vybavení a seznámení se stadionem. Povinností čárových rozhodčích je zkontrolovat údaje v zápise o utkání a

registrační průkazy hráčů uvedených v zápise. Při kontrole průkazů se rozhodčí seznamuje s čísly hráčů, jejich věkem a jmény, což mu může usnadnit práci na ledě.

Rozcvičení je podstatnou a důležitou součástí předzápasové přípravy. Kvalitní kondiční rozcvičení by mělo trvat minimálně 15 minut a obsahovat rozklusání, dynamický strečink a specifická cvičení. Během rozcvičky rozhodčí začíná komunikovat s okolím především nonverbálně a vysílá o sobě zprávy, které mohou ovlivnit jeho autoritu (Mitáš, 2013).

Psychická příprava patří do přípravy stejně jako kondiční rozcvička. Řízení utkání je psychicky velmi náročná činnost a vyžaduje specifické vlastnosti a schopnosti. V ledním hokeji je do značné míry individuální záležitostí. Součástí psychické přípravy je i příprava emocionální, ve které se rozhodčí snaží vytvářet pocity pohody a spokojenosti (Mana, 2013).

Cílem psychické přípravy je odfiltrovat negativní psychické stavy z veřejného vystoupení, se kterým souvisí téma. Negativní stavy jako je startovní horečka či startovní apatie může rozhodčí ovlivnit interpersonálními vztahy v rozhodcovském týmu, spoluprací se sportovním psychologem nebo rozhodcovským koučem, ale také rituály, které začínají běžet od příjezdu na stadion (Mitáš, 2013).

Příkladem může být film *The Referee* (2009), který mapoval zákulisí práce rozhodčích. Tým Itala Roberta Rossettiho, který je zvyklý vzít se s kolegy za ruce, obejmout a políbit, vzbuzuje pozornost. Taková interakce není pro Jihoevropany ničím nezvyklým, akceptoval ji i Švéd Peter Fröjdfeldt, ačkoli pro severany tak blízký a intimní kontakt nemusí být příjemný.

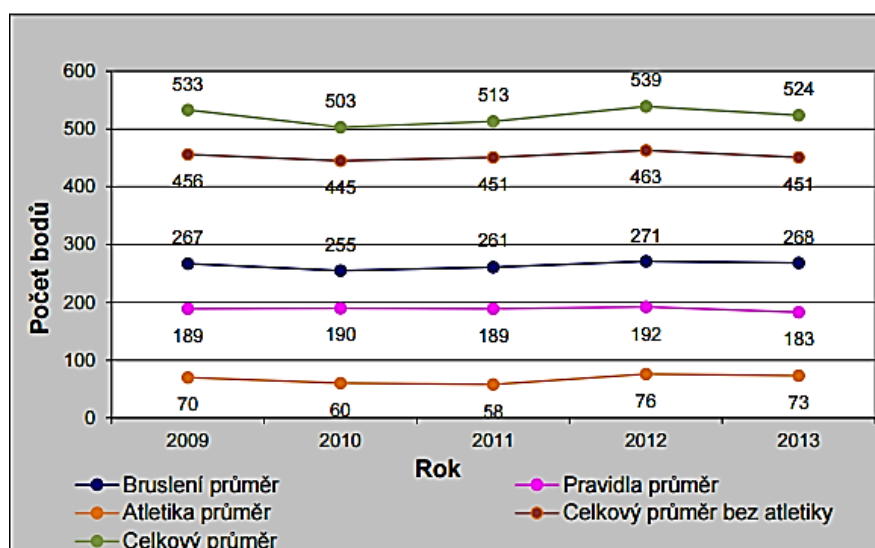
2.4.2 Posoutěžní příprava

Po soutěžním období navazuje přechodné období, ve kterém je důležité se věnovat nejen regeneraci fyzické, ale především psychické, aby si tělo i mysl odpočinulo od zátěže z řízení soutěžních utkání. Trénink rozhodčího by měl být méně intenzivní, ale stále plánovaný a nemělo by se zapomínat také na záznamy ve formě deníku (Mitáš, 2013).

Udržování a zdokonalování fyzické kondice je cílem systematické fyzické přípravy rozhodčích. Díky rozdílným výchozím předpokladům rozhodčích ledního hokeje nelze stanovovat univerzální formu fyzické přípravy (Mana, 2013).

2.4.3 Předsezónní příprava

Předsezónní kondiční příprava tvoří základ kondice v soutěžním období. Kvalita a doba kondičního tréninku ovlivňuje výkony při fyzických testech na předsezónním semináři. Vynikající výsledky v testech mohou na rozhodčího upozorňovat a jsou také kritériem postupu do vyšší soutěže. Splněním atletického testu – Cooper běh (max. 100b bodů), bruslařských testů (max. 300 bodů) na rychlost, obratnost a vytrvalost a testu z pravidel (max. 200 bodů) je rozhodčí nominován do adekvátní soutěže. Průměrné hodnoty rozhodčích I. třídy jsou znázorněny na obrázku č. 3.

Obrázek 3 Vývoj průměrně získaných bodů na seminářích pro rozhodčí I. třídy v letech 2009-2013 (Husák, 2014)

Komise rozhodčích ČSLH sleduje především kritéria: věk, fyzická výkonnost, předpoklady a doporučení (zprávy od delegátů).

Nedostatečná fyzická kondice vede velmi často ke špatným rozhodnutím. Důsledkem bývá nejenom nesprávný pohyb po ledové ploše a nesprávné postavení – „plete se do hry“ či „nestíhá“, ale také neschopnost koncentrace a psychická nepohoda vedoucí k problémům s posuzováním herních situací (Mana, 2013).

Pro správné posuzování herních situací jsou nejdůležitějšími složkami kondice, rychlost a vytrvalost, které umožní dodržovat zásady pohybového systému při utkání. Ligoví fotbaloví rozhodčí se podrobují 4x ročně fyzickým prověrkám. Musejí absolvovat od roku 2009 FIFA test, který simuluje zápasové zatížení (Mitáš, 2013).

FIFA test se skládá ze šesti sprintů na 40 m. a intervalového testu spočívajícím v běhu na 150 metrů a chůzi na 50 metrů. Profesionální rozhodčí musí absolvovat každý ze šesti sprintů pod 6,2 vteřin. A ve druhé fázi dvacet běhů na 150 metrů a dvacet regeneračních padesátimetrových úseků (na oválu o délce 400 metrů je to 10 kol) v čase 30 vteřin v běhu a 35 vteřin v chůzi (FIFA, 2009).

ČSLH se změnami pravidel přehodnocuje také systém nároků na rozhodčí, a tak je možné očekávat podobné prověrky jako u rozhodčích fotbalu. Začátkem srpna roku 2014 se uskutečnil předsezónní seminář ČSLH podle stávajících nároků, přičemž byl ale přehodnocen test z pravidel. Změnil se počet otázek ze 70 na 40 a rozhodčí musel odpovídat v časové tísní 15, 25 a 35 vteřin. Tato změna by měla více simulovat bleskové rozhodnutí během hry. U rozhodčích ledního hokeje dojde s největší pravděpodobností k přehodnocení i atletického testu, který podle mého mínění nesimuluje zápasové zatížení.

Spousta rozhodčích ledního hokeje hledá ideální způsob, jak se na fyzické testy připravovat. Vzor dlouhodobé třítydenní přípravy od fotbalového rozhodčího Radka Rabušice, zaměřený na vytrvalost, může posloužit i rozhodčím ledního hokeje a zlepšit jejich fyzickou výkonnost. Následující tréninkový plán je nutno upravit podle pracovního či zápasového nasazení.

Třítydenní tréninkový plán Radka Rabušice (Mitáš, 2013)

- 1.** *Běh střední intenzitou (SF 148 - 155) 20 min. Strečink 5 min. Běh střední intenzitou (SF 148-155) 20 min.*
- 2.** *Posilovna: posilování střední intenzitou (50-65% max. zátěže); 4 série po 9 cvičeních alespoň 5 cviků na nohy – přední a zadní stehenní, lýtkové svaly. Cca 14 opakování na pracovišti. Plavání (24 x 25 nebo 10 x 50 m) + regenerace.*
- 3.** *Volno*
- 4.** *Běh střední intenzitou (SF 148–155) 35min. Strečink 5 min. Běh nízkou intenzitou (SF 122–130) 15 min.*
- 5.** *Volno*

6. Posilovna: posilování střední intenzitou viz 2.
7. Volno
8. Běh střední intenzitou (SF 148–155) 40min. Strečink 5 min. Běh nízkou intenzitou (SF 122–130) 15 min.
9. Posilovna: posilování střední intenzitou (50 – 65 % max. zátěže); 4 série po 9 cvičeních alespoň 5 cviků na nohy – přední a zadní stehenní, lýtkové svaly. Cca 16 opakování na pracovišti. Plavání (24 x 25 nebo 10 x 50 m) + regenerace.
10. Volno
11. Běhy střední – submaximální intenzitou: 100 m (16 s.) + 200 m (33s.) + 300 m (55 s.) + 400 m (75) + 400 m + 300m + 200 m + 100 m = jedna série. IZ:IO 1:2. Tři série, ale ve třetí sérii bez běhů 400 m. Odpočinek mezi sériemi 4 min. strečink.
12. Střídavé zatížení (nízká, střední, submaximální intenzita od 30 sec. do 2 min.) kolo či běhátko 30 min; plavání (24 x 25 nebo 10 x 50 m) + regenerace.
13. Rozvoj rychlostní vytrvalosti: 4 - 5 běhů (200 – 400 m) submaximální intenzitou (SF 170-185) v sérii. IZ:IO 1:3. 3-4 série, mezi sériemi strečink či aktivní odpočinek. Běh nízkou intenzitou (SF 122-130) 10 min.
14. Volno
15. Běh střední intenzitou (SF 148-155) 45min. Strečink 5 min. Běh nízkou intenzitou (SF 122-130) 10 min.
16. Posilovna: posilování submaximální intenzitou (60 – 75 % max. zátěže); 4 série po 9 cvičeních alespoň 5 cviků na nohy – přední a zadní stehenní, lýtkové svaly. Cca 12 opakování na pracovišti. Regenerace.
17. Volno
18. Běhy submaximální intenzitou: 25 m + 50 m + 75 m + 100 m + 100 m + 75 m + 50 m + 25 m = jedna série. IZ:IO 1:1. 3 - 4 série. V 4min. pauze mezi sériemi strečink. Běh 15 min. nízkou intenzitou.
19. Posilovna: posilování submaximální intenzitou (60 – 75 % max. zátěže); 4 série po 9 cvičeních alespoň 5 cviků na nohy – přední a zadní stehenní, lýtkové svaly. Cca 12 opakování na pracovišti. Regenerace.
20. Volno
21. Volno

2.4.4 Výstroj a vybavení

Pořízení výstroje a vybavení hokejového rozhodčího je nákladnou činností a její udržování a obnovování je součástí přípravy na výkon funkce. Kvalitní a dostatečná výstroj zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví rozhodčího.

Výstroj a výzbroj lze rozdělit na povinnou (Obrázek 4) a doporučenou (Obrázek 5). Bez bruslí, černých kalhot, přilby černé barvy s čirým chráničem očí, dresu s páskami (čárový rozhodčí bez pásek), píšťalky a odznaku rozhodčího by se rozhodčí neměl vydat na ledovou plochu. Doporučuje se další vybavení jako je chránič kyčlí se suspenzorem, holenní chrániče, chrániče loktů, spodní funkční prádlo (ribano) a taška.

Obrázek 4 Povinná výstroj a výzbroj rozhodčího ledního hokeje

(Zdroj: Vlastní fotografie)

Obrázek 5 Doporučená výstroj a výzbroj rozhodčího ledního hokeje

(Zdroj: Vlastní fotografie)

Lední hokej se vyvíjí a neustále zrychluje a tím se stává nebezpečnější. Kvalita výstroje může snížit riziko zranění, ale ne každý rozhodčí je ochoten investovat desítky tisíc. Pro představu uvádím náklady na materiální zabezpečení rozhodčího (Tabulka 3).

Tabulka 3 Finanční náklady na pořízení výstroje a výzbroje rozhodčího ledního hokeje

Výstroj a výzbroj			
Povinné vybavení	Náklady [Kč]	Doporučené vybavení	Náklady [Kč]
Helma	1000 – 3000	Vnitřní kalhoty	1000 – 2000
Plexi	600 – 1500	Chrániče holení	1000 – 2000
Dres	1200 – 2700	Chrániče loktů	700 – 1600
Pásky	300 – 700	Taška	1000 – 2400
Kalhoty	800 – 2100	Ribano	350 – 1500
Brusle	2500 – 10000	Ostatní	1000
Pišťalka	120 – 300		
Odznak	0		
Náklady celkem: 11570 – 30800 Kč			

(Zdroj: Vlastní průzkum trhu, srpen 2014)

Cenové hranice se mohou v závislosti na tržním mechanismu, značce výrobce a potřeb daného rozhodčího měnit.

Rozhodčí první třídy, nejvyšší licence v ČSLH bez studia vysoké školy, jsou materiálně podporováni svazem. Podle zařazení rozhodčího do soutěže činí podpora několik tisíc korun na nákup libovolné výstroje na sezónu (liga a extraliga mužů). Ostatní rozhodčí ČSLH „nafasují“ jednotné věci, například tašku a oblečení.

Je na zvážení, jestli investovat do kvalitní výbavy desítky tisíc korun. Nutno ale podotknout, že prvním dojmem se rozhodčí zapíše v očích účastníků, se kterými se bude setkávat opakovaně. Správná volba velikosti a typu oblečení vytváří důvěryhodnější pohled a může usnadnit vstup do sezóny.

2.5 Management řízení utkání

Vedení či řízení utkání je spjato s pojmem technika, která se zabývá doporučenými postupy a prostředky. Správná technika umožňuje objektivně rozhodovat v daném systému řízení. Součástí techniky řízení utkání jsou veškeré činnosti rozhodčích, signalizace a spolupráce s kolegy.

2.5.1 Systémy řízení

V současné době se rozlišují podle Many (2013) tři systémy podle počtu rozhodčích:

- systém dvou rozhodčích,
- systém tří rozhodčích,
- systém čtyř rozhodčích (tzv. four-man systém).

Systém dvou rozhodčích je historicky nejstarší. Oba rozhodčí plní funkci hlavního i čárového rozhodčího. Ve dvou rozhodčích se řídí utkání mladších žáků a okresních soutěží. Tento systém je nejnáročnější po bruslařské stránce rozhodčího.

Systém tří rozhodčích je určen jedním hlavním rozhodčím a dvěma čárovými. Jedná se o nejpoužívanější systém při řízení utkáních ČSLH a krajských svazů, vyjma extraligy a nejmladší žakovské kategorie.

Tzv. four-man systém umožňuje kvalitnější posuzování nedovolené hry, protože na hřišti se pohybují dva hlavní rozhodčí. V tomto systému je nutno dodržovat stejného pohledu na herní situace a jednotně posuzovat nedovolenou hru. Hlavní rozhodčí se častěji pohybuje jízdou vzad a musí být obratnější. Nevýhodou systému jsou zvyšující se náklady na rozhodčí.

Zvyšování počtu rozhodčích ve hře může vést k vyšší objektivitě řízení utkání. Výsledky výzkumu Hruši (2005) potvrzují, že v utkáních basketbalu řízených třemi rozhodčími je vyšší objektivita v porovnání s utkáními řízenými jen dvěma rozhodčími, a že bude docházet k nižšímu výskytu negativních projevů v chování hráčů.

2.5.2 Činnosti hlavního rozhodčího

Rozhodčí ledního hokeje se připravují před začátkem soutěže a na každé utkání. Snaží se připravit po stránce kondiční, materiální, informační a psychologické. Po přípravě následuje řízení utkání.

Během utkání plní rozhodčí své funkce na ledě podle svého postavení – čárový rozhodčí a hlavní rozhodčí. V případě řízení utkání dvěma rozhodčími jsou oba rozhodčí v postavení hlavních rozhodčích a zároveň vykonávají i všechny činnosti čárového i hlavního rozhodčího.

Všechny činnosti rozhodčího se vážou na důkladnou znalost Pravidel ledního hokeje. Mezi nejzákladnější a nejdůležitější činnosti patří vylučování hráčů, vhadzování, přerušení hry z důvodu zakázaného uvolnění či ofsajdu a vstřelení branky.

Vstřelení branky

V případě vstřelení branky hlavní rozhodčí provede signál „branka“ a odjíždí směrem k boxu časoměřičů, kde nahlásí střelce a případně asistence. Pohyb k boxu se v systému tří rozhodčích provádí jízdou vzad, aby si hlavní rozhodčí neustále udržoval přehled o dění na hřišti. Po nahlášení střelce a asistencí se rozhodčí ujistí očním kontaktem, zda jsou hráči uvedeni v zápise a počká na vyhlášení hlasatelem. Poté odjede rozhodčí ke středovému kruhu, ukončí střídání a vhadzuje puk.

Vyloučení hráče

Hlavní rozhodčí zvedá nataženou paži a dává neprovinivšímu se týmu výhodu při signalizovaném trestu. Jakmile se kotouč dostane pod kontrolu opačného mužstva, rozhodčí přeruší hru. Po přerušení hry ukáže na hráče, který fauloval a signalizuje trest (Obrázek 6).

Obrázek 6 Signalizace vyloučení

(Zdroj: Pravidla ledního hokeje 2010 – 1014)

V případě vylučování je důležité dodržovat zásady správného pohybu a signalizace. Rozhodčí zaujme postavení v přiměřené vzdálenosti od trestaného hráče a provede signál „v klidu“, nikoli v pohybu. Odjíždí k boxu časoměřičů, kde opakuje signál trestu. Veškerý pohyb provádí klidně, plynule a s přehledem o dění na hřišti.

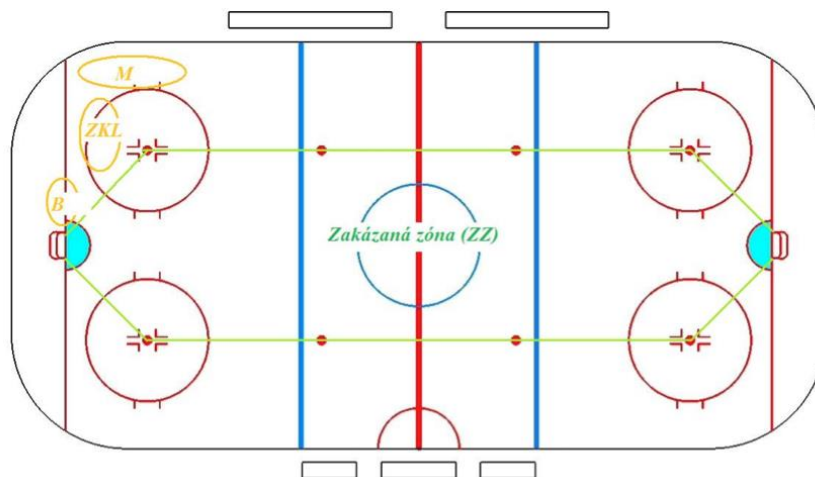
2.5.3 Pohyb hlavního rozhodčího

Správný pohyb rozhodčího je neodmyslitelnou součástí výkonu a klíčový faktor rozhodování. Rozhodčí se snaží dosáhnout co nejlepšího pohledu na hru, branku či brankovou konstrukci a nezaostávat za hrou. Významně se správný pohyb podílí také na bezpečnosti rozhodčího. V ledním hokeji je potřeba dokonale zvládat rychlé přesuny dle změny vývoje hry a obratné manévry ve třetinách, aby chom se vyhnuli kolizím s hráči a kotoučem. Správný pohyb nám zaručuje optimální postavení k rozhodnutí v určité herní situaci.

Mana (2013) uvádí čtyři zásady pohybu:

- *Být u branky, je-li to třeba* – prostředí u branky je nejčastější prostor vzniku nadměrných emocí a změny vývoje utkání.
- *Zdržovat se „mimo hru“* – tato zásada neznamena být co nejdále od hry, ale udržet rovinu posuzování a svou bezpečnost.
- *Mít hru v zorném poli* – dodržováním získáme předpoklad maximálního rozsahu vnímání.

- *Pohybovat se ve vhodném okamžiku* – pohyb se musí přizpůsobit tempu, rytmu a charakteru utkání. Počet nabruslených kilometrů není nejdůležitější.

Obrázek 7 Správný prostor pohybu hlavního rozhodčího a jeho základní pozice (Mana, 2013)

M – mantinel **ZKL** – základna **B**- branka

Rozhodčí se vyhýbá v průběhu hry pohybu v zakázané zóně v systému řízení tří rozhodčích. Nejčastěji se zdržuje v průběhu hry v základně (ZKL) v koncovém pásmu, u branky (B) v případě herních situací směřujících do blízkosti brankoviště a v prostoru u mantinelu (M), při snaze „nebrzdit“ sehrání herní kombinace (Obrázek 7).

(Mana, 2013)

2.5.4 Činnosti čárového rozhodčího

Základními činnostmi jsou správný pohyb, organizace hry, kontrola hráčů, komunikace a signalizace. Tyto činnosti lze zajistit dobře koordinovaným a předem domluveným postupem. Zkušenosti čárové dvojice hrají významnou roli, oba čároví se dobře znají a vědí, jak bude postupovat jejich kolega.

Vstřelení branky

Rozhodčí se snaží po vstřelení branky nejprve eliminovat možné šarvátky a organizovat chování hráčů na ledové ploše. Bližší čárový rozhodčí se ujistí,

jestli hlavní rozhodčí zná číslo střelce a asistentů, a poté kontroluje hráče na hřišti, zvedá puk, který předává hlavnímu rozhodčímu v prostoru boxu časoměřičů. Pokud hlavní čísla nestihl zaznamenat, je povinností obou čárových rozhodčích je zjistit od hráčů, nikoli ale na úkor kontroly a organizace hráčů. Vzdálenější čárový rozhodčí doprovází hráče, kteří vstřelili branku ke hráčské lavici.

Po provedení střídání hráčů zaujme jeden z čárových rozhodčích místo na modré čáře u hráčské lavice týmu, který vstřelil branku. Druhý čárový rozhodčí zaujme postavení na druhé modré čáře na protější podélné polovině hřiště naproti hráčské lavice týmu, který branku dostal.

Uložení trestů

V době výhody trestu, kdy hlavní rozhodčí signalizuje, že bude trestat provinivší se tým, je povinností čárového rozhodčího, blíže u hráčských lavic, sledovat případné střídání brankáře a případně předčasného vstupu hráče z lavice hru přerušit.

Po uložení jeden z čárových vždy asistuje hlavnímu rozhodčímu a odvádí si trestaného hráče k trestné lavici. Druhý čárový organizuje a kontroluje hráče obou týmů a zajistí následné vhazování.

Vhazování

Vhazování je jedna z nejdůležitějších činností čárových rozhodčích. Při vhazování je nutné, aby všichni účastníci zaujali správné postavení, kotouč byl vhozen co nejdříve a vhazování proběhlo „fair play“. Během rovnání hráčů na bule je důležitá verbální komunikace s hráči, bez gestikulací rukama.

Obrázek 8 Postoj na vhažování

(Zdroj: Vlastní fotografie)

Kvalitu vhození puku určuje správný dopad kotouče mezi hole účastníků vhažování a technika vhození (Obrázek 8). Po provedení vhažování opouští čárový rozhodčí koncové pásmo takovým způsobem, aby eliminoval kolizi s hráči nebo kotoučem.

Postavení mimo hru (ofsajd)

Rozhodčí rozhoduje situaci podle definice v Pravidlech ledního hokeje, ve kterých jsou popsány další situace související s ofsajdem – ofsajdová výhoda a úmyslný ofsajd.

Aby rozhodčí správně situaci posoudil, musí včas nalézt ideální postavení na modré čáře s optimálním výhledem pro maximální přesnost. V některých situacích může dojít současně ke vzniku zakázaného uvolnění. V tom případě posoudí rozhodčí nejprve zakázané uvolnění.

Obrázek 9 Signalizace ofsajdu

(Zdroj: Pravidla ledního hokeje 2010 – 1014)

Po rozhodnutí o ofsajdové výhodě a ofsajdové situaci následuje jednoznačná a zřetelná signalizace (Obrázek 9).

Zakázané uvolnění

Při této činnosti je třeba spolupráce obou čárových rozhodčích. Rozhodčí se řídí definicí v Pravidlech ledního hokeje.

Zadní čárový rozhodčí signalizuje možnost vzniku zakázaného uvolnění a přední rozhodne, zda k němu skutečně dojde, nebo došlo přerušением hry. Jestliže bránící hráč mohl hrát s pukem, musí přední čárový rozhodčí rozhodnout nejpozději na vrcholu kruhů na vhazování koncového pásma signálem „NE“ nebo „HRAJ“ (Obrázek 10).

Obrázek 10 Signalizace zakázaného uvolnění

(Zdroj: Pravidla ledního hokeje 2010 – 1014)

Signál musí být jasný a zřetelný a nejlépe se zvukovým doprovodem. Při rozhodování zakázaného uvolnění je velmi důležitý citlivý přístup k posuzování, který nebude narušovat děj, tempo a rytmus hry (Mana, 2013).

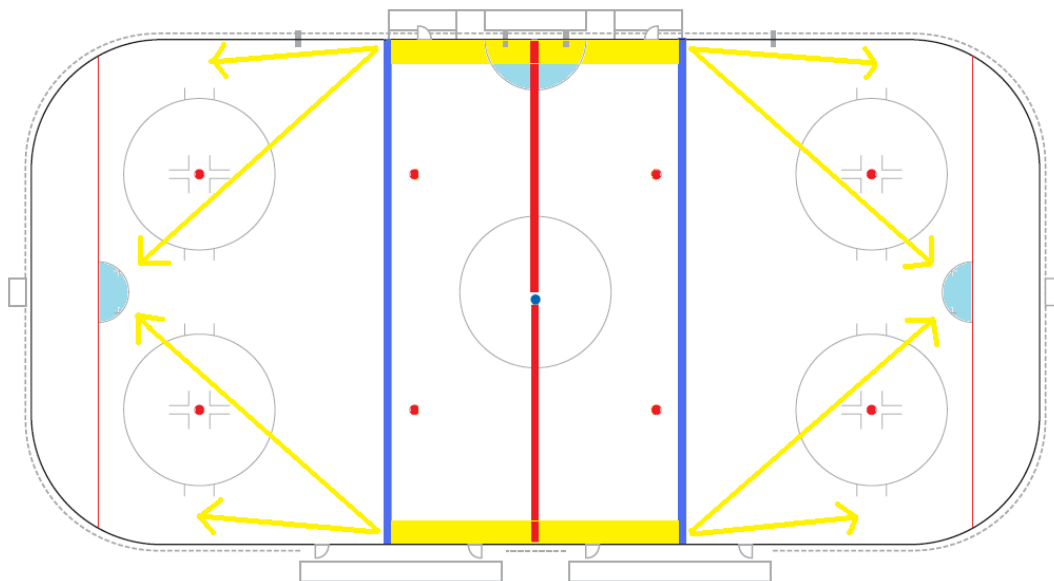
Činnost při hybridním zakázaném uvolnění zůstává stejná. Přední čárový rozhodčí sjíždí v blízkosti mantinelu s kotoučem a hráči bojujícími o získání puku k bodu vhazování, kde musí nejpozději rozhodnout, kdo bude hrát pukem jako první. Přední rozhodčí musí sledovat hráče, kteří dojíždějí puk, vzít v úvahu rychlost hráčů, pohyb kotouče, jeho případný odraz od mantinelu a pohyb brankáře.

K dalším činnostem čárových rozhodčích patří činnost během oddechového času, oprava ledu nebo brankové sítě, posunutá branka, činnost v průběhu

šarvátek, hlášení incidentů, činnost při chybném střídání, činnost při trestném střídání, měření hole a výstroje, vysoká hůl a přihrávka rukou.

2.5.5 Pohyb čárového rozhodčího

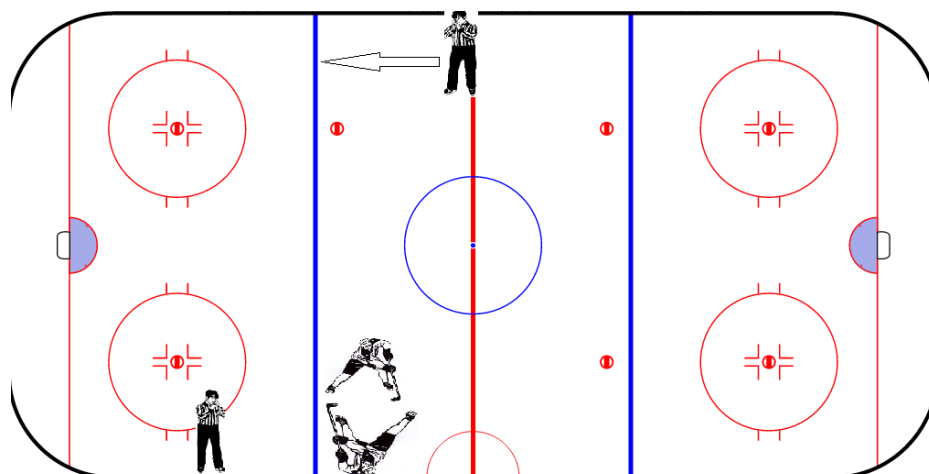
Pohyb čárového rozhodčího je rozdílný v době chodu časomíry a přerušení hry. Na následujícím obrázku je znázorněn pohyb čárového rozhodčího při ledním hokeji (Obrázek 11).

Obrázek 11 Pohyb čárového rozhodčího (Potůček, 2011)

Rozhodčí se pohybuje převážně ve žlutě vymezeném území a při přerušení hry vyráží ve směrem k brance (žluté šipky). Během hry v útočné nebo obranné třetině se pohybují oba čárový rozhodčí mezi modrými čarami tak, že jeden zaujímá postavení blíže k modré čáře a druhý „krouží“ v prostoru modré až červené čáry. Podle držení kotouče a herních situací rozhodčí tzv. pumpují na modrých čarách, tedy vyměňují si pozice tak, aby od nich nebyl kotouč odražen zpět do třetiny nebo aby nepřekáželi hráčům.

Rozhodčí jsou neustále v pohybu tak, aby byli oba připraveni vyrazit k místu přerušení, vystřídat svého kolegu při hlídání modré čáry či pokud je kolega nějakým způsobem ohrožen (Obrázek 12).

Obr. 1 Pohyb při vytlačení čárového rozhodčího z modré čáry

(Zdroj: vlastní)

Pokud se přeruší hra z důvodu zakázaného uvolnění, tak přední rozhodčí (vzdálenější od pásma, ve kterém je hra) jede od červené čáry za brankovou a přes celé hřiště zpět na místo, odkud bylo zakázané uvolnění způsobeno, a tam vhadzuje. Druhý rozhodčí se po signalizaci přemístí na protější konec modré čáry, kde sleduje hráče při vhození kotouče.

2.5.6 Signalizace

Signalizace v průběhu utkání je jedním z nejdůležitějších komunikačních kanálů rozhodčích ledního hokeje s hráči, funkcionáři, diváky a ostatními rozhodčími.

Správná signalizace není jednoduchá a měla by se řídit podle Many (2013) těmito zásadami:

- Používat metodicky správné signály v souladu s Pravidly ledního hokeje, nevylučuje se menší odchylka způsobená vlastním stylem rozhodčího.
- Musí být zřetelná a správně načasovaná.
- Provedena na správném místě a se správným rytmem.
- Musí obsahovat prvky rozhodnosti, ale nesmí být „ustrášená“ nebo agresivní.

Podle Pravidel ledního hokeje (2010) se rozlišují dva druhy signálů hlavního rozhodčího - signál faulu hráče, po kterém následuje vyloučení a signály, po kterých vyloučení nenastává.

Vypisovat zde úplně všechny tresty v ledním hokeji by bylo nad rámec této práce. Jednotlivé signály jsou uvedeny v Pravidlech ledního hokeje.

2.6 Kariéra rozhodčího

Zájemci o kariéru rozhodčího se většinou skládají z bývalých hráčů ledního hokeje. Podle výzkumu Čermáka (2014), který se zabýval typologií rozhodčích ledního hokeje, nehrálo aktivně v minulosti lední hokej pouze 20 % rozhodčích.

Rozhodčím se zájemce stává úspěšným absolvováním základního školení III. třídy, které kromě přednášek z pravidel ledního hokeje obsahuje i praktickou výuku pohybu a signalizace na ledě.

V současné době upravuje druhy licencí, podmínky a způsoby jejich získávání Vnitřní směrnice Českého svazu ledního hokeje č. 48. Podle směrnice můžeme licence rozdělit na:

- Trvale platná licence rozhodčího.
- Licence rozhodčího III. třídy.
- Licence rozhodčího II. třídy.
- Licence rozhodčího I. třídy.
- Studium „Diplomovaný rozhodčí“.

Husák (2014) se zabýval srovnáním úspěšnosti rozhodčích ledního hokeje na předsezónním semináři (Tabulka 4).

Tabulka 4 Úspěšnost podle disciplín ve vztahu k druhu licence (Husák, 2014)

	Percentuální zisk bodů vzhledem k maximu		
	I. třída	II. třída	III. třída
Bruslení - rychlost	78%	68%	50%
Bruslení - obratnost	97%	86%	60%
Bruslení - vytrvalost	90%	80%	61%
Bruslení - celkem	88%	78%	57%
Pravidla	94%	84%	63%

Pokud rozhodčí splňuje tyto maxima, nebo se pohybuje nad jejich úrovní, tak má vysokou šanci postoupit do vyšší soutěže.

První sezóna se dá označit jako filtr nových rozhodčích. Rozhodčí začíná řízením utkání minihokeje, mládežnických kategorií a nejnižších mužských soutěží. Každý začínající rozhodčí sbírá zkušenosti a zlepšuje se s každým zápasem, nicméně se neustále setkává s negativní atmosférou při řízení utkání, protože se učí a chybuje více než ostatní sudí. Začínající rozhodčí sleduje a vnímá situace odlišně než zkušenější rozhodčí.

Hancock David J. (2014) sledoval vizuální strategie pozornosti, postavení a pohyb v utkání ledního hokeje mezi začínajícími, středně zkušenými a elitními rozhodčími, kteří řídili utkání s videokamerou na přilbě. Rozdílnost sledovaných faktorů na videozáznamech mezi začínajícími rozhodčími a elitními dosáhla až 20 %.

Vysoká úmrtnost začínajících rozhodčích trápí komisi rozhodčích, a tak se připravují náborové aktivity, které jsou výhodné pro výkonnostní hráče, u kterých je vysoký potenciál postupu do vyšších soutěží – výborné bruslařské předpoklady atd.

V současné době se setkáváme s rychlejším kariérním postupem mladých rozhodčích než v minulých letech. Na druhou stranu se stává, že oblíbení rozhodčí jsou upřednostňováni velmi rychle. S tím zákonitě souvisí i chyby, které rozhodčí ve vyšších soutěžích dělají, protože nemají potřebné zkušenosti se soutěží nižší. Současný trendem je, že se komise zabývá pouze perspektivními a talentovanými rozhodčími do 25 let.

V prosinci 2013 byl zahájen program rozvoje pro rozhodčí ledního hokeje, který se zaměřuje na práci s talentovanými rozhodčími, u nichž je perspektiva profesního růstu a výkonnostní progrese. Cílem programu je podpořit profesní a osobnostní růst vybraných rozhodčích (osobní plán rozvoje) a připravit nové adepty pro nejvyšší soutěž v horizontu následujících sezón (ČSLH, 2015c).

Účastníky programu v roce 2014 tvořilo 15 hlavních rozhodčích a 55 čárových ve dvou skupinách – mladí talentovaní do 25 let a perspektivní do 32 let. Program přináší rozhodčímu, nad rámec vzdělávání rozhodčích, možnost účastnit

se seminářů a kempů, řídit utkání se zkušenějšími kolegy a řízení utkání v rámci turnaje Mistrovství mládeže České republiky (ČSLH, 2015c).

3 Cíle a úkoly práce

3.1 Cíle práce

Vytvořit předzápasovou kartu pro rozhodčí ledního hokeje, která usnadní předzápasovou přípravu rozhodčího ledního hokeje na utkání, na základě požadavků ČSLH.

V teoretické části popsat problematiku výkonu funkce rozhodčího ledního hokeje a v praktické části se zaměřit na obsah předzápasové přípravy.

3.2 Výzkumná otázka

Jak se připravují rozhodčí na utkání a jaký je obsah jejich přípravy?

3.3 Úkoly práce

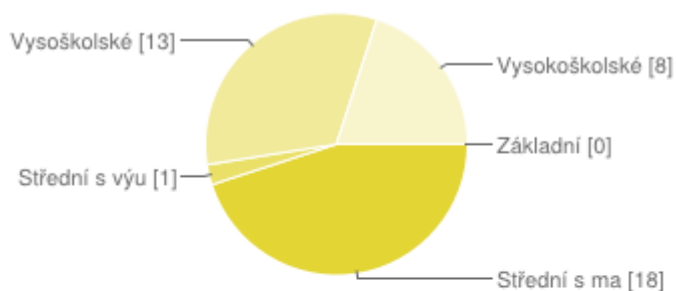
- a) Vyhledat literaturu a metodické materiály týkající se výkonu funkce rozhodčího ledního hokeje.
- b) Teoreticky popsat aspekty výkonu funkce rozhodčího v ledním hokeji.
- c) Formulovat otázky, sestavit dotazník a nasbírat data.
- d) Vyhodnotit výsledky a vytvořit předzápasovou pomůcku pro rozhodčí.
- e) Nabídnout předzápasovou kartu svazu rozhodčích ledního hokeje.

4 Metodika práce

4.1 Popis zkoumaného souboru

Výzkumný soubor tvořilo celkem 40 náhodně vybraných aktivních rozhodčích z programu rozvoje rozhodčích ledního hokeje. Rozhodčí nastupovali k výkonu své funkce v sezóně 2014/2015.

Všichni rozhodčí měli následující charakteristiky. Z celkového počtu 40 rozhodčích se věnovalo 10 funkcí hlavního rozhodčího a 30 funkcí čárového. Z hlediska pohlaví se jednalo o muže ve věku 21 – 32 let. Doba rozhodcovské praxe v soutěžích ČSLH se pohybovala v rozmezí 2 – 10 let. Rozhodčí měli platnou licenci I. třídy a řídili utkání na úrovni druhé nejvyšší soutěže mužů a nižších soutěží ČSLH. Vzdělání rozhodčích bylo až na jednu výjimku střední a vysokoškolské (Obrázek 12).

Základní	0	0 %
Střední s maturitou	18	45 %
Střední s výučním listem	1	2.5 %
Vysoškolské	13	32.5 %
Vysokoškolské se zaměřením na sport	8	20 %

Obrázek 12 Grafické znázornění dosaženého vzdělání

4.2 Způsob výběru dat

Pro výzkum byla zvolena náhodná strategie systematického výběru respondentů. Technikou náhodného výběru byl zprostředkován emailový kontakt

s rozhodčími z programu rozvoje talentovaných rozhodčích. Emailové adresy byly seřazeny podle abecedy a bylo náhodně vybráno 55 adres ze seznamu, na které byla zaslána anketa v elektronické podobě.

4.3 Použité metody

Pro vyhodnocení, sběr dat a zjištění současného stavu poznatků byla použita obsahová analýza a syntéza zdrojů informací a dotazování ve formě anketního šetření.

Metoda obsahové analýzy a syntézy zdrojů informací byla použita v teoretické části práce o stavu současných poznatků.

Metoda dotazování a technika anketního šetření byla použita k získání odpovědí na otázky v souvislosti s výkonem funkce rozhodčího ledního hokeje.

K ověření správnosti, srozumitelnosti a vhodnosti formulace otázek v plánované anketě byl uskutečněn předvýzkum na vzorku 8 rozhodčích.

4.3.1 Popis anketního šetření

Anketní šetření bylo sestaveno z 11 otázek, z nichž 4 směřovaly ke zjištění základních údajů o daném rozhodčím - věk, vzdělání, druh funkce a doba rozhodcovské praxe. Ostatní otázky byly zaměřeny na zjištění specifických informací týkajících se předzápasové přípravy a výkonu funkce rozhodčího.

Anketa obsahovala otevřené a uzavřené otázky, které byly vytvořeny ve formě polytomických otázek s výběrem jedné alternativy odpovědi a s výběrem několika alternativ.

Anketní šetření v elektronické formě bylo zasláno v elektronické formě celkovému počtu 55 rozhodčích, z nichž se vrátilo 40 řádně vyplněných a použitelných anket. Návratnost zaslaných anket byla 72 %.

4.3.2 Metody zpracování a vyhodnocování dat

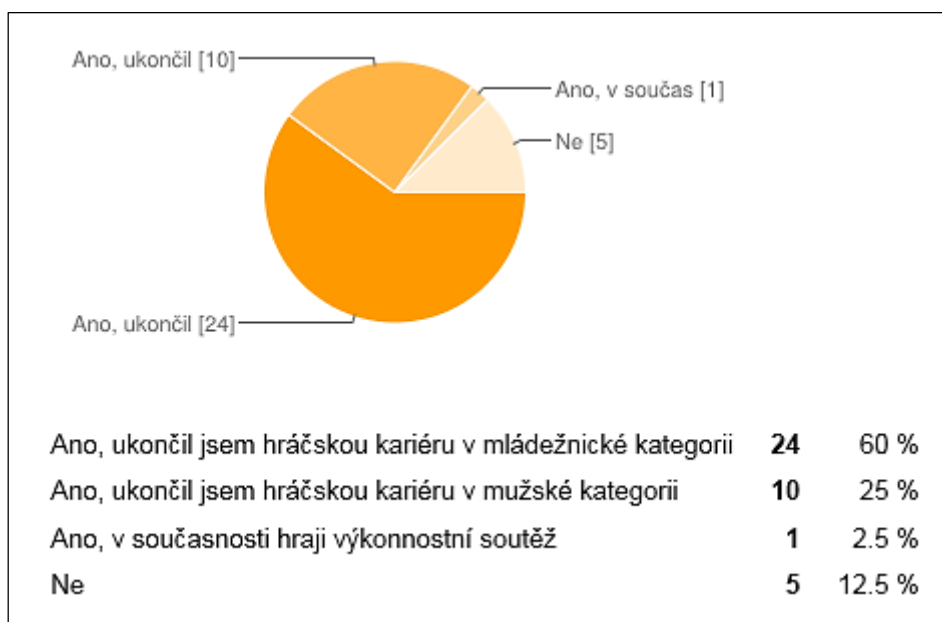
Všechny odpovědi anketního šetření byly elektronicky zaznamenávány pomocí dokumentů služby Google Docs a dále transportovány do programu Micro-

soft Excel. Pomocí programu Microsoft Excel byla data vložena do grafů a vyhodnocena.

5 Shrnutí výsledků

5.1 Výsledky anketního šetření a diskuze

Otázka č. 1: Hrál jste v minulosti hokej na výkonnostní nebo vyšší úrovni?

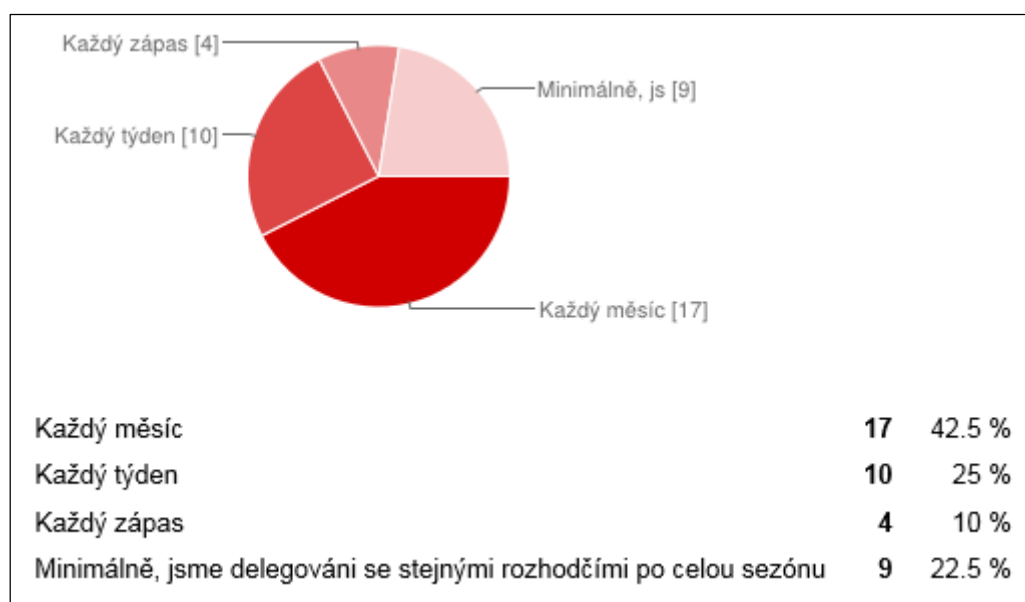

Obrázek 13 Hráčská kariéra

V otázce č. 1 měli respondenti uvést, zdali hráli v minulosti hokej. Z 85% se rozhodčí skládali z bývalých hráčů ledního hokeje a 2,5 % stále hraje. Rozhodčích, kteří v minulosti hokej nehráli, bylo 12,5 %.

Podle Many (2014) nemusí mít kariéra rozhodčího začátek v hráčském působení a i přesto se z rozhodčího může stát dobrý rozhodčí. Podle mého názoru, bruslařské dovednosti do určité míry určují techniku bruslení, styl a estetičnost pohybu. Pokud rozhodčí na ledě „nevypadá dobře“, může se snižovat důvěryhodnost rozhodnutí, autorita a v neposlední řadě hodnocení delegáta. Výkonnostní hraní ledního hokeje v mužské kategorii ve vyšších soutěžích přináší bezspornou výhodu oproti ostatním nejen v bruslení, ale i ve čtení hry.

Otázka č. 2: Jak často řídíte utkání s jiným rozhodčím než je s Vámi ve dvojici, nebo kterého neznáte?

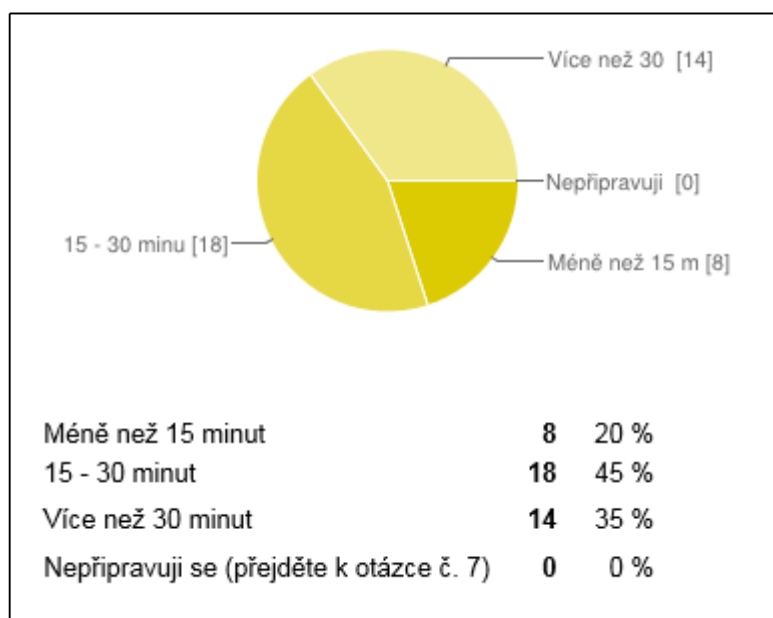

Obrázek 14 Frekvence řízení utkání s novým rozhodčím

V otázce č. 2 jsme zjišťovali, jak často dochází k situaci, kdy se rozhodčí setkávají poprvé, nebo s méně známým kolegou. Každý měsíc označilo 42,5 %, každý týden 25% a každý zápas 10%. Stálý rozhodcovský tým je delegován u 22,5 % tázaných rozhodčích.

Vlivem sbírání zkušeností od starších rozhodčích, místa bydliště, dovolených a jiných absencí se nezdá stávat, že se rozhodčí potkávají poprvé v životě a řídí společně utkání, kde je nutné spolupracovat jako tým. Pokud nejsou rozhodčí dostatečně zkušenými či mají odlišně naučené postupy jak jednat v dané situaci, dochází obvykle k neshodám, které mohou vyústit v chyby. Proto by se měli rozhodčí před utkáním domluvit, jak budou v daných situacích postupovat, aby nedošlo k žádné neshodě a následné chybě.

Otázka č. 3: Jaké množství času věnujete specifické přípravě na utkání po příjezdu na zimní stadion?

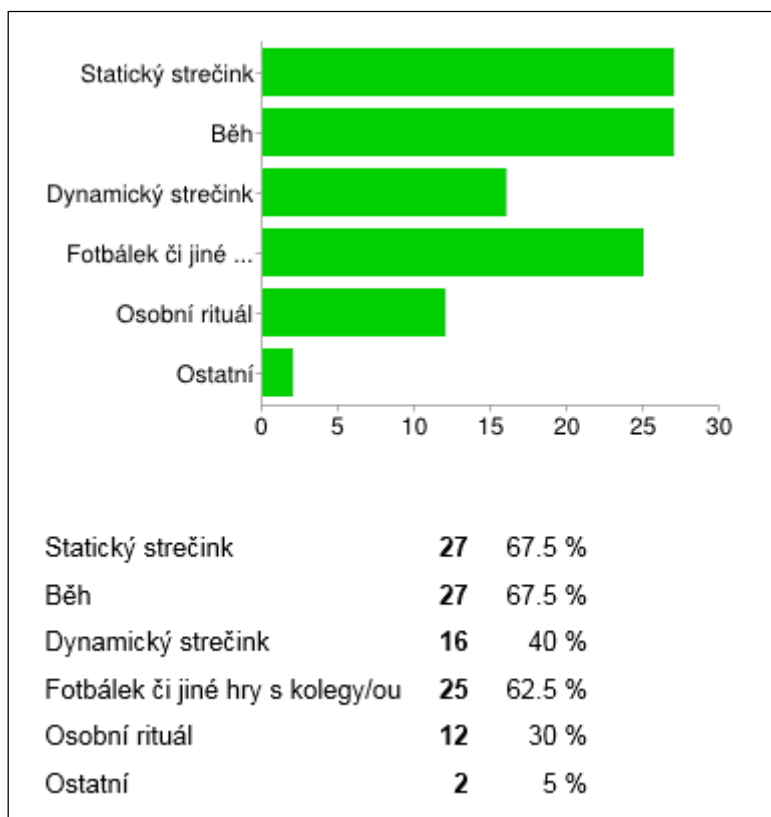

Obrázek 15 Doba předzápasové přípravy

V otázce č. 3 jsme zjišťovali, jak dlouho se připravují rozhodčí na zápas po příjezdu na zimní stadion. Méně jak 15 minut se připravuje 20 %, v rozmezí 15 až 30 minut 45 % a více jak 30 minut 35 %. Příjemným zjištěním je, že se všichni na výkon funkce nějakým způsobem připravují.

Doba přípravy může být zkrácena pozdním příjezdem na zimní stadion, zjištěním nedostatků v zápise o utkání či v kontrole registračních průkazů a ostatních věcí. Doba přípravy je individuální, nicméně k rozcvičení organismu je minimálně 15 minut velmi žádoucích z důvodu prevence zranění a navození stavu připravenosti na výkon funkce v utkání.

Otázka č. 4: Jakým způsobem se připravujete na utkání po příjezdu na zimní stadion?

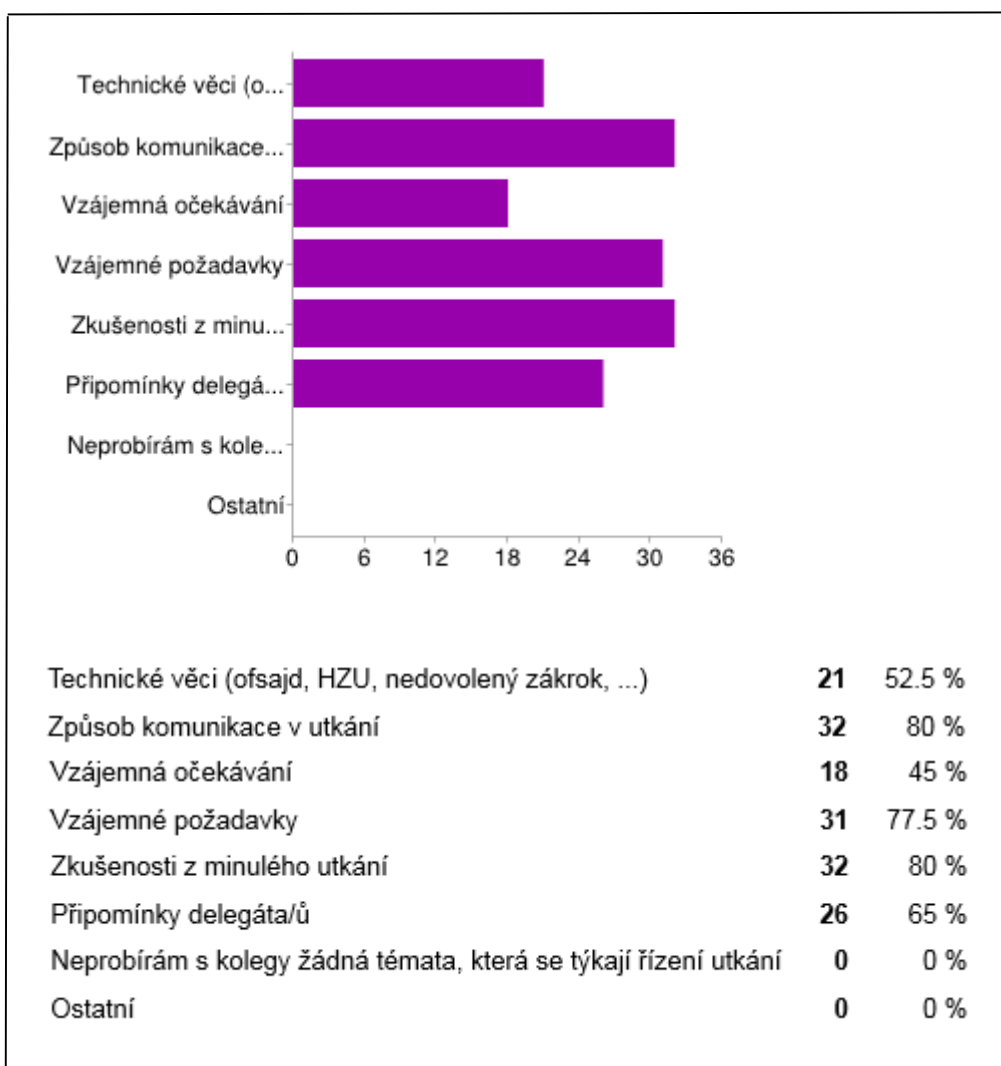

Obrázek 16 Způsob rozcvičení před zápasem

V otázce č. 4 měli respondenti uvést, jakým způsobem se připravují na utkání. Statický strečink a běhání uvedlo 67,5 %, dynamický strečink 40 %. Fotbálek a ostatní hry hraje 62,5 % a 30 % má vlastní rituál. Zbylých 5 % se připravuje jiným způsobem.

Rozhodčí se připravují na utkání v kabině, prostorách stadionu nebo v okolí stadionu. Velmi oblíbené je běhání ve spojení se statickým či dynamickým strečkem. V některých případech se rozhodčí rozcvičují v útrobách stadionu, kde si často hrají s míčem nebo vytvoří zmenšené hřiště pro nohejbal. Vhodné je užívat osobní rituál, který může dobře podpořit psychiku a nastartovat vjemy.

Otázka č. 5: Jaká témata související s řízením utkání probíráte před utkáním?

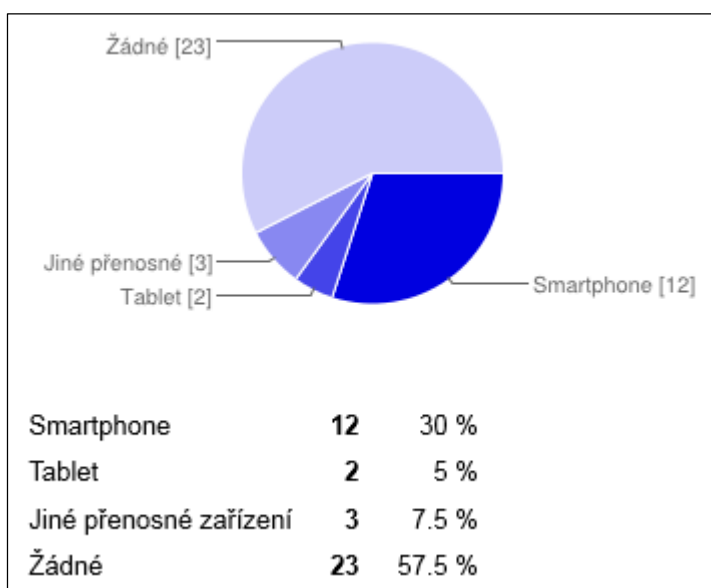
Obrázek 17 Společná témata diskuze před utkáním

V otázce č. 5 jsme zjišťovali, jaká témata, která souvisí s řízením utkání, probírají rozhodčí před utkáním. Způsob komunikace a zkušenosti z minulého utkání označilo 80 % rozhodčích a vzájemné požadavky 77,5 %. Na téma ohledně připomínek delegátů diskutuje 65 %. O technických záležitostech diskutuje 52,5 % a na téma vzájemná očekávání 45 %.

Všechna uvedená témata by měla být důkladně před zápasem probrána, protože každý rozhodčí má jiné požadavky, očekávání a upřednostňuje jiný způsob komunikace. Například hlavní rozhodčí by se měl domluvit s čárovými, zdali chce k sobě připouštět hráče, kteří chtějí diskutovat v různých situacích v utkání.

Vzájemnou domluvou může dojít ke sjednocení postupů v určitých situacích a vyhnout se „ovladatelným“ neshodám, která ubírají na kvalitě řízení utkání. Překvapivá je častá diskuze na téma související s delegátem. Rozhodčí chce mít dobře ohodnocený posudek od delegáta, a tak se mnohdy stává, že rozhodčí řídí utkání podle toho, jak by si to delegát přál a nikoli tak, jak by se rozhodnul bez jeho přítomnosti.

Otázka č. 6: Jaké elektronické zařízení využíváte k přípravě

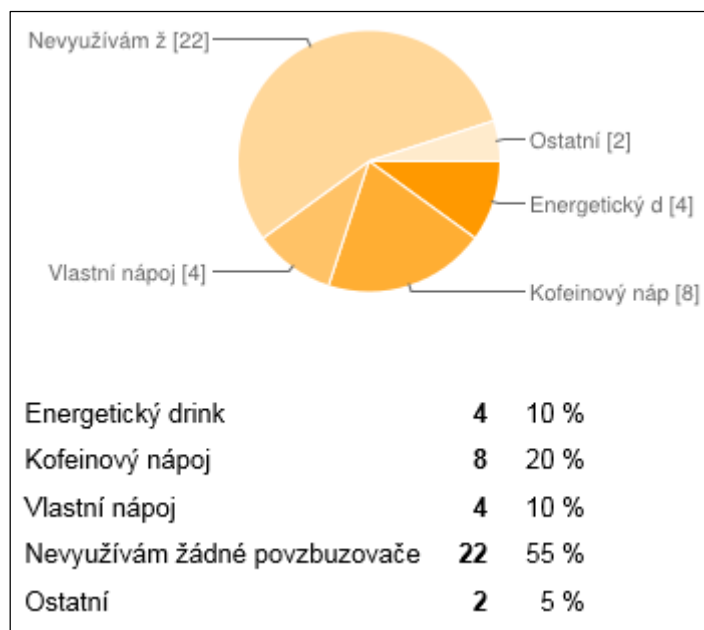
Obrázek 18 Využívání elektronických zařízení v přípravě

V otázce č. 5 bylo zjišťováno, jaká přenosná elektronická zařízení rozhodčí používají k přípravě na utkání. Smartphone označilo 30 %, tablet 5 % a jiné zařízení 7,5 %. Žádné zařízení nepoužívá 57,5 % rozhodčích.

Mana (2014) považuje mobilní telefon s připojením za vhodný a naprosto nezbytný pro výkon funkce. Zajímavé je, že více jak polovina rozhodčích nevyužívá žádné zařízení. Rozhodčí potřebuje elektronické zařízení, aby zjistil předpokládaný průběh utkání – výsledek a hodnocení minulého utkání s tímto soupeřem, pořadí týmu v tabulce, zranění důležitých hráčů a další okolnosti, které by mohly hrát nějakou roli. Existují rozhodčí, kteří nevědí ani po první třetině, které týmy proti sobě hrají. Otázkou je, jestli je to správné či ne. V dnešní době elektronických delegačních systému je nutno potvrzovat účast rozhodčího na utkání do 24h.

Další výhodou využívání zařízení s připojením je, že v systému lze vyhledat dvě hodiny před utkáním jméno delegáta, který bude na utkání dohlížet.

Otázka č. 7: Využíváte k přípravě organismu na utkání nějaké povzbuzovače?

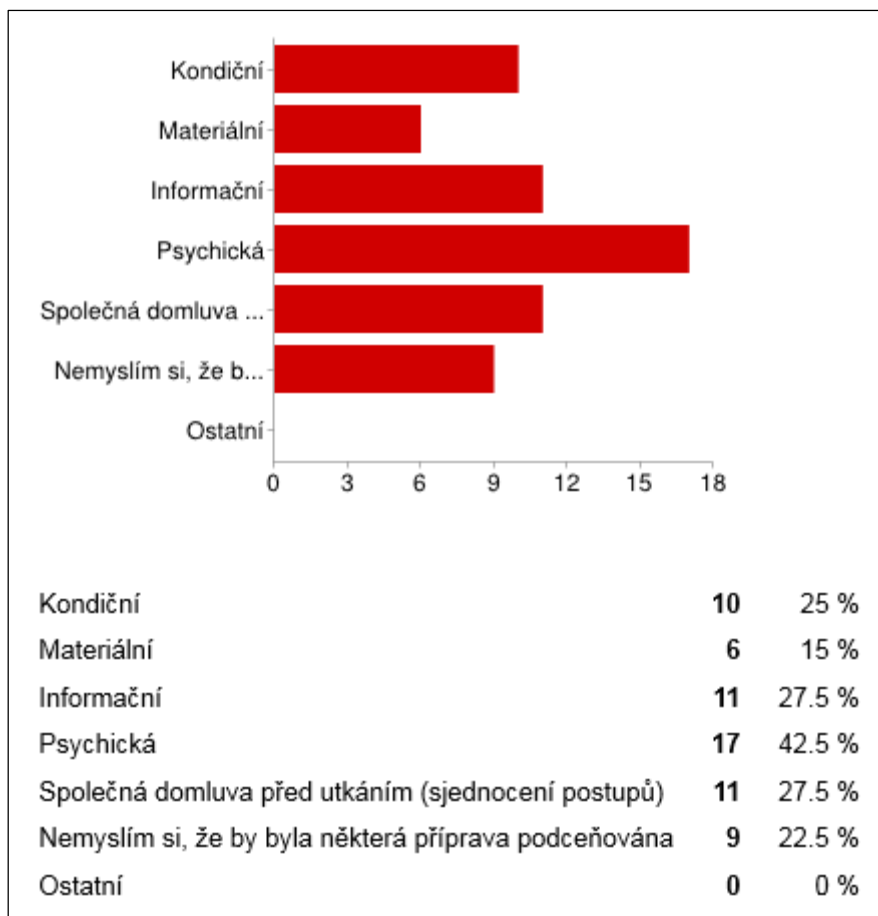

Obrázek 19 Používání povzbuzovačů

V otázce č. 7 bylo zjišťováno, jaké povzbuzovače využívají rozhodčí v přípravě. Povzbuzovače neužívá 55 %. Povzbuzovače využívá 45 % rozhodčích ve formě kofeinového nápoje 20 %, energetického nápoje 10 %, vlastního nápoje 10 % a v jiné formě 5 %.

Rozhodčí musí udržet pozornost a koncentraci po celé utkání. Únava a další faktory mohou způsobit apatii a rozhodčí neudrží stejnou úroveň rozhodování po celou dobu. Zejména na začátku utkání se doporučuje nastavit „vyšší metr“ při posuzování nedovolených zákroků, protože hráči a trenéři zkoušejí, co si mohou dovolit a co už ne, a tak je nutné být připraven od první minuty. Překvapivé je, že více jak polovina rozhodčích nevyužívá žádné povzbuzovače.

Otázka č. 8: Jaká příprava je podle Vás podceňována?

Obrázek 20 Druh podceňované přípravy

V otázce č. 8 bylo zjišťováno, jaký druh přípravy je rozhodčími podceňován. Psychickou přípravu označilo 42,5 %, informační 27,5 %, společnou poradu před utkáním 27,5 %, kondiční 25 % a materiální 10 %. 22,5 % rozhodčích si myslí, že žádný druh přípravy není podceňován.

Rozhodčí vykonává rozhodnutí pod obrovským psychickým tlakem ze všech stran. Psychicky se připravit je složitá otázka a často podceňovaná, protože dochází k podlehnutí tlaku a změně rozhodnutí. V současné době byla zařazena do vzdělávacích programů také přednáška a konzultace s psychologem, který spolupracuje s rozhodčími fotbalu. Převážně u mladších a méně zkušených rozhodčích, může být informační příprava a společná domluva před utkáním, oblastí ke zlepšení výkonu a snížení aktivace předstartovních stavů.

Otázka č. 9: Kdo je Vaším vzorem ze současných rozhodčích v České republice?

Respondenti uvedli jména rozhodčích, kteří byli nominováni na Mistrovství světa v ledním hokeji. Čárová dvojice Barvů, Blümel zaznamenala nejvíce hlasů.

Rozhodčí, kteří se účastnili MS 2014, jsou Jeřábek, Šindler, Fraňo a Lederer.

Rozhodčí, kteří se zúčastní MS 2015, jsou Hodek, Šindler, Lederer, Lhotský a Tošenovjan.

5.2 Předzápasová karta pro rozhodčí ledního hokeje

Předzápasová karta je pomůcka pro rozhodčí, která by měla usnadnit a zdokonalit komunikaci rozhodčích před utkáním. Karta byla vytvořena podle požadavků ČSLH a vlastních zkušeností. Pomůcka se skládá z přední strany, která má za úkol motivovat rozhodčího a apelovat na důležitost přípravy (Obrázek 21).

Předzápasová příprava pro rozhodčí ČSLH

Příchod na utkání?

- Pro rozhodčí je vždy nutné, aby si dobře naplánovali cestu **a byli vždy 1 hodinu před utkáním na ZS**, kde se bude hrát
- Na každé utkání by měli být připraveni co nejlépe a být **v dobré fyzické a psychické kondici**
- Důležitou součástí je **osobní vzhled**
- **Nastavte mozek** na utkání v den zápasu a naladte **správné myšlenky**.
- **Nasajte atmosféru zápasu** (hala, box, **kostka, hr.** lavice, kudy chodí hráči atd.)
- Cestou k úspěchu je profesionalita. **Budte profesionální** na hřišti i mimo něj.

Proč předzápasová příprava?

- Potřebujeme být **konzistentní a jednotní při posuzování situací** na hřišti
- Potřebujeme si vzájemně rozumět
- Musíme znát jeden druhého
- Protože to hra vyžaduje
- Chceme být **úspěšní** v utkání **jako tým**

Jak začít?

- **Mluvením.....**
- **Posloucháním.....**
- **Už jsi viděl...družstva, hráče, trenéry?**

Obrázek 21 Předzápasová karta - přední strana

Zadní strana obsahuje záchytné body komunikace mezi hlavním rozhodčím a čárovými (HR – ČR), komunikaci čárových (ČR – ČR) a komunikaci delegáta s celým týmem rozhodčích (Delegát – RO). Dále obsahuje seznam kritických situací, při kterých často dochází k neshodám a chybám v jednání rozhodčích (Obrázek 22).

Obrázek 22 Předzápasová karta - zadní strana

Praktické zpracování výsledné podoby karty je umístěno v práci na vnitřní straně zadní desky (Příloha 3).

6 Závěry a doporučení

Práce se zabývá problematikou výkonu funkce rozhodčích ledního hokeje. Cílem bylo vytvořit předzápasovou kartu pro rozhodčí ledního hokeje, která usnadní předzápasovou přípravu rozhodčího ledního hokeje na utkání. V teoretické části byla popsána problematika výkonu funkce rozhodčího ledního hokeje a v praktické části nasbírány a vyhodnoceny informace týkající se předzápasové přípravy.

Z výsledků výzkumu byly zjištěny informace na zodpovězení výzkumné otázky – jaký je obsah a způsob přípravy rozhodčích na utkání. Rozhodčí se připravují po příjezdu na utkání 15 – 30 minut (45 %). V této době se nejčastěji rozvíjejí v kombinaci běhu a strečinku, případně využijí k rozvíjení míč. Součástí přípravy je diskuze nad tématy související s řízením utkání. Obsahem diskuze je způsob komunikace (80 %), zkušenosti z minulého utkání (80 %), vzájemné požadavky (77,5 %), připomínky delegátů (65 %), technické záležitosti (52,5 %) a vzájemná očekávání (45 %).

Praktické využití vidím pro sportovní nadšence, členy sportovních organizací, nové potencionální rozhodčí a organizátory rekreačních sportovních aktivit. Sportovní nadšenci a noví potencionální rozhodčí ledního hokeje se mohou dozvědět, co obnáší výkon funkce rozhodčího a lépe se zorientovat v ději dané hry a činnostech rozhodčího. Stávající rozhodčí si mohou porovnat vlastní předzápasovou přípravu s ostatními rozhodčími a využít předzápasovou kartu ke zkvalitnění svých příprav na utkání. Předzápasová karta zajistí sjednocení postupů v kritických situacích v utkání a přispívá ke konzistentnímu a jednotnému vystupování rozhodčích. Karta byla nabídnuta rozhodčím ČSLH. Doufám, že se stane nepostradatelnou součástí výbavy každého nadějného rozhodčího.

Do budoucna by se práce mohla zaměřit pouze na psychickou nebo kondiční přípravu a nabídnout osvědčené možnosti v přípravě z jiných rozhodcovských směrů. Zajímavé by bylo porovnání fyzického výkonu rozhodčích s výkonem hráčů nebo zjistit názory diváků, hráčů a trenérů na rozhodnutí rozhodčích a porovnat jejich výpovědi.

7 Seznam použitých zdrojů

Monografie:

BERNSTEIN, R. *Bitkařský kodex: Nepsaná pravidla bitek v NHL*. 1. vyd. Praha: Egmont ČR, 2007. 110 s.

BUKAČ, L. *Intelekt, učení, dovednosti: komprehenzivní pohled na utkání, trénink a rozvoj individuálního herního výkonu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-703-3896-2.

ČERMÁK, J. *Status rozhodčího a vývoj jeho profesní kvalifikace*. Brno: Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity, 2014. 56 s. Bakalářská práce.

DOVALIL, J. *Výkon a trénink ve sportu*. 4. vyd. Praha: Olympia, 2012, 331 s. ISBN 978-80-7376-326-8

HANCOCK, David J. *Describing Strategies Used by Elite, Intermediate, and Novice Ice Hockey Referees*. Research Quarterly for Exercise [online]. 2014, roč. 85, č. 3, s. 351-364 [cit. 2015-04-07]

HEISTERKAMP, G. *Psychological aspects of the burden of the referee*. Leistungssport. 1978, roč. 8, č. 2, s. 162-172.

HELLER, J., BUNC, V., JÜRIMÄE, T., VIRU, A., SMIRNOVA, T., KARELSON, K. (1991): *Anaerobní zátěžové "all-out" testy: Volba typu a doby trvání zátěže*. Čas. Lék. čes., 130, č. 6, 164-168.

HRUŠA, P. *Závislost objektivit řízení hry na četnosti rozhodčích a její odraz v projevech chování hráčů basketbalu*. Brno: Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity, 2010. 103 s. Disertační práce.

HUSÁK, R. *Hodnocení práce rozhodčího ledního hokeje*. Brno: Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity, 2014. 56 s. Bakalářská práce.

KOSTKA, V., BUKAČ, L., ŠAFAŘÍK, V. *Lední Hokej (teorie a didaktika)*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986. 188 s.

MANA, V. *Management utkání: technika řízení utkání v ledním hokeji*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 47 s. ISBN 978-80-210-6237-5.

MITÁŠ, V. *Management utkání: technika řízení utkání ve fotbalu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 86 s. ISBN 978-80-210-6236-8.

PERIČ, T. *Lední hokej: trénink budoucích hvězd*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002, 127 s. ISBN 80-247-0472-2.

POTŮČEK, D. *Problematika rozhodování v ledním hokeji*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2011. 100s. Diplomová práce.

Pravidla ledního hokeje 2010-2014. 1. vyd. Praha: Olympia, 2010, 131 s. ISBN 978-807-3762-612.

SCHMIDT, G. *Zum Problem der Schiedsrichterleistungen im Basketball*. Leistungssport. 1981, roč. 11, č. 1, s. 44-53.

SCHMIDT, G. *Warum gibt es Schiedsrichterproblem? Bericht ueber eine Fallstudie*. Leistungssport. 1980, roč. 10, č. 4, s. 290-299.

SVOBODA, B., VANĚK, M. *Psychologie sportovních her*. Praha: Olympia, 1986. 190 s.

ŠAFAŘÍK, V., STIBITZ, F. *Rozhodování ve sportovních hrách*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978. 189 s.

ŠMÍD, P. *Vliv fyzického zatížení na techniku a mechaniku rozhodování v basketbalu*. Brno: Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity, 2000. 142 s. Disertační práce.

URUBČÍK, D. *Porovnání postavení a náročnosti výkonu funkce rozhodčího ledního hokeje s jinými sporty*. Brno: Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity, 2014. 61 s. Bakalářská práce.

Internetové a ostatní zdroje

Český svaz ledního hokeje [online]. *Změna pravidel – výzva pro hráče, trenéry a hokejové bojovníky*. 2014a [cit. 13.4.2015]. Dostupné z WWW: <http://cslh.cz/clanek/1697-zmena-pravidel-vyzva-pro-hrace-trenery-a-hokejove-bojovniky.html>

Český svaz ledního hokeje [online]. *Posunutí modrých čar přiblíží evropský a zámořský hokej*. 2014b [cit. 13.4.2015]. Dostupné z WWW: <http://cslh.cz/clanek/1674-posunuti-modrych-car-priblizi-evropsky-a-zamorsky-hokej.html>

Český svaz ledního hokeje [online]. *Program rozvoje rozhodčích ČSLH*. [cit. 13.4.2015]. 2014c Dostupné z WWW: <http://www.cslh.cz/text/239-program-rozvoje.html>

Fédération Internationale de Football Association [online]. *FIFA Fitness Tests for Referees and Assistant Referees*. [cit. 13.4.2015]. Dostupné z WWW: <http://www.capitalfootball.com.au/sites/default/files/Referee%20-%20FIFA%20Referee%20Fitness%20Test.pdf>

International Ice Hockey Federation [online]. *The IIHF: Congresses*. [cit. 13.4.2015]. Dostupné z WWW: <http://www.iihf.com/iihf-home/the-iihf/congresses/>

Vnitřní směrnice Českého svazu ledního hokeje č. 48: Licence rozhodčích. Praha: ČSLH, 2009. Dostupné z WWW: http://cslh.cz/dokument/965-vnitрни_smernice_60.pdf

Vnitřní směrnice Českého svazu ledního hokeje č. 49: Povinnosti a odměňování rozhodčích. Praha: ČSLH, 2009. Dostupné z WWW: http://cslh.cz/dokument/1733-smernice_cslh_6

8 Přílohy

Příloha č. 1 – Formulář anketního šetření

Příloha č. 2 – Sazebník odměn rozhodčích ČSLH

Příloha č. 3 – Předzápasová karta (umístěna na zadní straně desek)

Předzápasová příprava rozhodčích ledního hokeje

Dobrý den, jmenuji se David Urubčík a jsem studentem posledního ročníku vysoké školy v Hradci Králové, oboru Sportovní management. Rád bych Vás touto cestou poprosil o vyplnění krátkého dotazníku. Získané údaje budou podkladem pro mou bakalářskou práci na téma Výkon funkce rozhodčího v ledním hokeji.

Předem Vám velmi děkuji za Váš čas. Byl jste vybrán náhodně a průzkum je zcela anonymní. Vyplnění tohoto dotazníku trvá cca 5 minut.

David Urubčík, rozhodčí ledního hokeje

*Povinné pole

Jakou funkci vykonáváte v utkání ČSLH? *

- Hlavní rozhodčí
- Čárový rozhodčí

Kolik let aktivně vykonáváte funkci rozhodčího v ČSLH? *

Uveďte délku Vaší praxe v ČSLH.

Hráli jste v minulosti hokej na výkonnostní nebo vyšší úrovni? *

- Ano, ukončil jsem hráčskou kariéru v mládežnické kategorii
- Ano, ukončil jsem hráčskou kariéru v mužské kategorii
- Ano, v současnosti hraji výkonnostní soutěž
- Ne

Jak často v sezóně řídíte utkání s jiným rozhodčím než je s Vámi ve dvojici nebo se s rozhodčím, kterého neznáte? *

- Každý měsíc
- Každý týden
- Každý zápas
- Minimálně, jsme delegováni se stejnými rozhodčími po celou sezónu

Jaké množství času věnujete specifické přípravě na utkání po příjezdu na zimní stadion?

Jako specifickou přípravu považujte například délku rozcvičení, psychickou přípravu, společnou poradu a jiné činnosti, které by mohli ovlivnit výkon. Nezapočítávejte oblékání výstroje, vypisování dokladu, kontrolu zápisu a registračních průkazů.

- Méně než 15 minut
- 15 - 30 minut
- Více než 30 minut
- Nepřipravuji se (přejděte k otázce č. 7)

Jakým způsobem se připravujete na utkání po příjezdu na zimní stadion?

- Statický strečink
- Běh
- Dynamický strečink
- Fotbálek či jiné hry s kolegy/ou
- Osobní rituál
- Jiné:

Jaká témata související s řízením utkání probíráte s kolegy před utkáním? *

- Technické věci (ofsajd, HZU, nedovolený zákrok, ...)
- Způsob komunikace v utkání
- Vzájemná očekávání
- Vzájemné požadavky
- Zkušenosti z minulého utkání
- Přípomínky delegáta/ů
- Neprobírám s kolegy žádná témata, která se týkají řízení utkání
- Jiné:

Jaké přenosné elektronické zařízení používáte k přípravě na utkání? *

- Smartphone
- Tablet
- Jiné přenosné zařízení
- Žádné

Využíváte k přípravě organismu na utkání nějaké povzbuzovače? *

- Energetický drink
- Kofeinový nápoj
- Vlastní nápoj
- Nevyužívám žádné povzbuzovače
- Jiné:

Jaká příprava je podle Vás rozhodčími podceňována? *

- Kondiční
- Materiální
- Informační
- Psychická
- Společná domluva před utkáním (sjednocení postupů)
- Nemyslím si, že by byla některá příprava podceňována
- Jiné:

Kdo je Vaším vzorem ze současných rozhodčích v České republice? *

Jaké je Vaše dosažené vzdělání? *

- Základní
- Střední s maturitou
- Střední s výučním listem
- Vysokškolské
- Vysokoškolské se zaměřením na sport

Věk *

Odeslat

Nikdy přes Formuláře Google neposílejte hesla.

Příloha č. 2 - Sazebník odměn

Odměny za řízení utkání podle soutěží

Soutěž	hlavní rozhodčí	čárový rozhodčí	brankový video rozhodčí	časoměřič, zapisovatel	zapisovatel pro elektronický zápis	ostatní pomocní rozhodčí
Reprezentace senioři A (viz. pozn. 9.)	6 300 Kč	2 730 Kč	500 Kč	300 Kč	600 Kč	250 Kč
Reprezentace senioři B, „20“ (viz. pozn. 9.)	6 300 Kč	2 730 Kč	500 Kč	250 Kč	500 Kč	200 Kč
Reprezentace junioři, ostatní	3 000 Kč	2 000 Kč	200 Kč	200 Kč	400 Kč	150 Kč
Extraliga (* v utkání bez delegáta)	podle individuálních smluv		600 Kč *1 000 Kč	300 Kč	500 Kč	200 Kč
I. liga	2 700 Kč	1 800 Kč	200 Kč	200 Kč	400 Kč	150 Kč
II. liga	1 650 Kč	1 100 Kč		150 Kč		130 Kč
Pohár - semifinále, finále (nepoužije se pozn. 4)	4 050 Kč	2 700 Kč	390 Kč	250 Kč	500 Kč	200 Kč
Pohár - předkola	1 050 Kč	700 Kč		150 Kč	300 Kč	120 Kč
Pohár - ostatní utkání	2 100 Kč	1 400 Kč	200 Kč	200 Kč	400 Kč	150 Kč
Extraliga juniorů	1 000 Kč	650 Kč		150 Kč	300 Kč	130 Kč
Liga juniorů	750 Kč	500 Kč		140 Kč		120 Kč
Extraliga staršího dorostu	750 Kč	500 Kč		140 Kč	280 Kč	120 Kč
Liga staršího dorostu	650 Kč	450 Kč		110 Kč		100 Kč
Extraliga mladšího dorostu	550 Kč	350 Kč		110 Kč	220 Kč	100 Kč
Liga mladšího dorostu	450 Kč	300 Kč		100 Kč		90 Kč
Liga starších žáků, žákovské výběry	350 Kč	250 Kč		90 Kč		80 Kč
Liga žen	350 Kč	250 Kč		90 Kč		80 Kč
Krajská liga mužů	800 Kč	550 Kč		110 Kč		100 Kč
Ostatní krajské soutěže mužů	400 Kč	270 Kč		80 Kč		70 Kč
Krajské soutěže juniorů	400 Kč	270 Kč		80 Kč		70 Kč
Krajské soutěže dorostu	330 Kč	220 Kč		80 Kč		70 Kč
Liga mladších žáků	250 Kč	180 Kč		70 Kč		70 Kč
Přípravka	220 Kč	150 Kč		70 Kč		70 Kč
Okresní soutěže mužů	350 Kč	230 Kč		70 Kč		70 Kč
Okresní soutěže juniorů, dorostu	250 Kč	150 Kč		60 Kč		60 Kč
Okresní soutěže žáků	150 Kč	100 Kč		60 Kč		60 Kč
Minihokej	100 Kč					50 Kč

9 Zadání práce

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Sportovní management - německý jazyk (sm-p-n)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Urubčík David	Československé armády 432, Hlinsko	I1100949

TÉMA ČESKY:

Výkon funkce rozhodčího v ledním hokeji

NÁZEV ANGLICKY:

A Performance of an Ice Hockey Referee's Duties

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Petr Hruša, Ph.D. - KRCCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Osnova:

1. Úvod
2. Stav dosavadních poznatků
3. Metodika práce
4. Výsledky výzkumu
5. Závěry

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

MÁNA, V. Management utkání: technika řízení utkání v ledním hokeji. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 47 s. ISBN 978-80-210-6237-5.